Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 январдан чиқа бошлаган

№ 94 (8. 523) ◆ 1994 йил 10 август, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

Тошкент буюк байрам тараддудида

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Ўзбекистон ХДП Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия бюроси шаҳар партия ташкилотларининг Мустақиллик кунига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан вазифалари тўғрисида махсус қарор қабул қилди. Шунингдек, байрамни тантанавор нишонлашга қаратилган тадбирларни ҳам тасдиқлади.

Ушбу тадбирга биноан барча партия ташкилотлари ҳокимликлар билан ҳамкорликда Мустақиллик кунининг уч йиллигига тайёргарлик кўришга амалий ёрдам кўрсатиш ва уни мазмунли ўтказишда фаол иштирок этадилар. Бошланғич партия ташкилотларида байрамга бағишланган йиғилишлар, учрашувлар, суҳбатлар ўтказилади. Туман партия ташкилотлари томонидан кам таъминланган оилалар, уруш ногиронлари, меҳнат фахрийлари, етим-есирларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатилади.

Байрам арафасида партия аъзолигига янги қабул қилинганларга тантанали равишда партия билетлари топширилади. Шаҳар, туман партия кенгашларида қабул маросимлари, турар жойларда Мустақиллик кунига бағишланган турли анжуманлар, спорт мусобақалари ташкил этилади.

Мавжуда МИРЗАЕВА.

«КАМАЛАК» ЖИЛОСИ

Мустақиллик байрами арафасида ҳамшаҳарларимизни яна бир хушхабар қувонтирди, «Камалак ТВ» Ўзбекистон — Америка қўшма корхонаси хонадонларимизда кабелли эфир телевидениесини кўрсатиш имкониятини яратиб берди. Қўшма корхона ўз-ўзини молиявий таъминлайди. Шунинг учун ҳам муомаладаги эркин валютани «Камалак ТВ» ҳисобига ўтказиб, унинг мижози бўлишингиз мумкин. Самовий йўлдош ёрдамидаги бу телевидение сизга дунёнинг энг [illegible]узли телекомпаниялари — Англиянинг Би-Би-Си, «Оврўпо қўшув», АҚШнинг «Дунё хабарлари», «МТВ» — мусиқий кўрсатуви, шунингдек шарқ давлатлари — Покистон, Ҳиндистон телеканалларининг ранг-баранг қизиқарли кўрсатувларини ҳам томоша қилиш имконини беради.

Назира УМАРОВА.

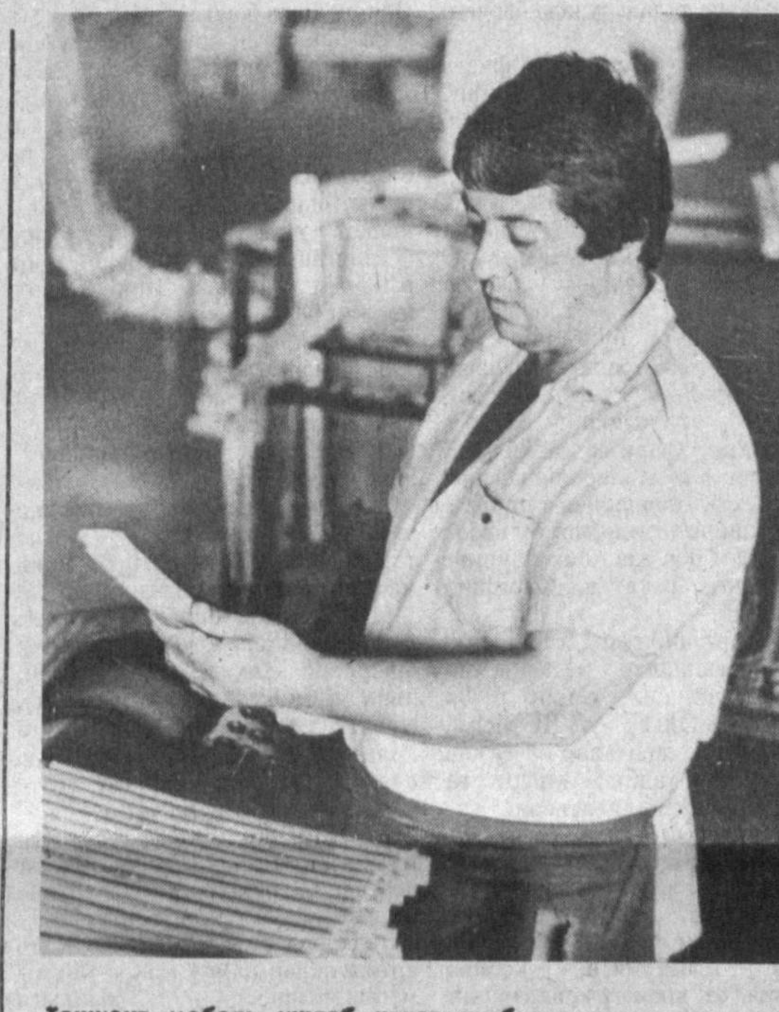

Тошкент мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнаткашлари мамлакатимиз мустақиллигининг уч йиллик байрамини меҳнатда қувончли ютуқлар билан кутиб олишмоқда. Бугунги бозор иқтисодиёти кунларида кўпчилик қийинчиликларга қарамасдан зиммадаги топшириқни сифатли адо этишмоқда. Унда корхона ишчиси Мирҳамид Мирдадаевнинг ҳам ҳиссаси бор.

СУРАТДА: Мирҳамид Мирдадаев.

Козим Улмасов олган сурат.

МАҲАЛЛАДА УЧРАШУВ

Пойтахтимизнинг Бектемир тумани Олим Аширов номли маҳалла аҳли билан туман ҳокимлиги, ёшлар Иттифоқи, маҳаллалар фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгаш, иш билан бандлик хизмати, маданият бўлими ва оталиқ ташкилотлар иштирокида учрашув бўлиб ўтди. Унда сўзга чиққан туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Серикбой Усенов туманда истиқлолимизнинг 3 йиллиги арафасида амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида гапириб берди.

Байрам куни аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш мақсадида ўтказилаётган йирик диаметрли сув қувури ва бир кеча-кундузда 10 тонна нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган нон заводи, Олим Аширов маҳалласида эса Тошкент автотранспорт комбинатининг ташаббуси ва ёрдами билан тўйлар, учрашувлар ва бошқа тадбирлар ўтказишга мўлжалланган шийпон ишга туширилиши таъкидланди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар маҳаллаларда аҳиллик, жипслик муҳитини мустаҳкамлаш масалаларига тўхталдилар. Туман халқ таълими бўлимининг мудири Шоабдулла Шоаҳмедов оила — мактаб — маҳалла ҳамкорлигини мустаҳкамлаш ҳақида гапирди.

Учрашув сўнггида Ўрозгул Усмоновага «Намунали она», Мамасодиқ Мамуталиевга «Намунали ота» унвонлари берилди. Ботир Мансуров оиласига эса «Энг намунали оила» номи берилди.

Усмон УСМОНОВ.

ҲАМ ТОМОША, ҲАМ САФАР

Барча ижодий жамоалар каби Ўзбек давлат циркининг усталари ҳам Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг уч йиллигига катта тайёргарлик кўришмоқда.

12 августдан бошлаб махсус байрам машғулотлари бошланади. Унда ўзбек цирки усталари билан бир қаторда Арманистон артистлари, Шимолий Осетиядан Казбек Қораев раҳбарлигидаги чавандоз йигитлар гуруҳи, Ҳамдўстлик давлатлари цирклари санъаткорлари ҳам байрам дастурида қатнашиш учун таклиф этилади. Дастурда цирк санъати жанрининг барча кўринишлари мавжуд. Акробатларнинг машқлари, арман цирки қизиқчилари Г. Авитосян, А. Маргарянлар мухлисларни ўз чиқишлари билан хушнуд этишмоқчи.

Қувноқ, ранг-баранг томошаларга бой бўлган бу катта байрам дастури икки қисмдан иборат бўлади.

Томошалар фақатгина цирк биносида қўйилмасдан балки, Мустақиллик, Халқлар дўстлиги майдонларида ҳам бўлиб ўтади.

Мустақиллик байрами томошаларига тайёргарлик билан бир пайтда Ўзбек Давлат цирки усталари Ҳиндистон сафарига ҳозирлик кўришмоқда. Яқин вақтлар ичида Малайзия, Бирлашган Араб Амирликлари ҳамда Исроил давлатларига ижодий сафарлар режалаштириб қўйилган.

Назира УЛМАСОВА.

** Президент Фармони—амалда*

МУАММО ЕЧИЛМОҚДА

● Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Республикада дори-дармонлар сотишни тартибга солиш тўғрисида»ги Фармони лицензияси бўлмаган дори-дармонларни сотишга барҳам беришга қаратилган бир қатор чора-тадбирларни амалга ошириш, шунингдек дорихоналар ва тиббиёт муассасаларини дори-дармонлар билан тўлдириш борасида зарур саъй-ҳаракатлар курсатишда муҳим омил бўлди. Тошкент шаҳар ҳокими фармойишига кўра Тошкент шаҳар «Дори-дармон» давлат ҳиссадорлик бирлашмасига одамлар ҳаёти учун жуда ҳам зарур бўлган дори-дармонлар сотиб олиш учун 500 минг АҚШ доллари ажратилди. Хўш, ажратилган ана шу маблағдан зарур мақсадлар учун фойдаланиш ва дорихоналарни дори-дармонлар билан тўлдириш борасида Тошкент шаҳар «Дори-дармон» давлат ҳиссадорлик жамияти томонидан қандай амалий қадамлар қўйилмоқда. «Оқшом» мухбирининг ана шу саволига ушбу бирлашма бош директори Сунатулла Имомов қуйидагича жавоб қайтарди:

— Президентимизнинг «Республикада дори-дармонлар сотишни тартибга солиш тўғрисида»ги Фармонини шаҳар дорихоналари ходимлари катта қониқиш ҳисси билан кутиб олдилар. Бу Фармон бизни фаолиятимизга танқидий нуқтаи назардан ёндошиш, ишимизни яхшилашга имкон берадиган резервларни қидириб топишга ундамоқда. Шаҳар ҳокимининг шаҳардаги даволаш-профилактика муассасалари учун жуда ҳам зарур бўлган дори-дармонлар харид қилиш мақсадида 500 минг АҚШ доллари ажратиш тўғрисидаги фармойишини Ўзбекистон Президентининг Фармонини бажаришдаги амалий қадам ва инсон тўғрисидаги ғамхўрлик деб биламиз.

Биз эндиликда журъатлироқ бўлиб, ҳаракат қилишни бошламоқдамиз. Дори-дармонларни харид қилиш масаласи Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг масъул ходимлари, шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармаси мутахассислари билан биргаликда кўриб чиқилди ва ҳаёт учун жуда ҳам зарур бўлган дори-дармонларнинг рўйхати тузилди. Яқин кунлар ичида дори-дармон воситаларини харид қилиш юзасидан хорижий фирмалар билан шартнома тузишни режалаштирганмиз.

Бартер усули бўйича Ашгабат, Уфа, Москва, Украинадан дори-дармонлар олдик. Ҳозир Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги 20 та дорижуносли заводлари билан шартномалар имзоладик.

Дорихоналаримизни Тошкент фармацевтика заводи ишлаб чиқараётган дори-дармонлар билан тўлдириш тўғрисидаги масала ҳам ҳал этилмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ умумий қиймати 700 минг сўмдан ортиқ бўлган 26 номдаги дори-дармонлар харид қилинди ва улар сотилмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳозирги пайтда биз Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ дорихоналар муассасаларини хусусийлаштириш ишларини олиб бормоқдамиз. Амалиётга хусусийлаштиришнинг турли усуллари — хусусий, жамоа ва акциядорлик усуллари жорий қилинмоқда. Ўйлаймизки, бу нарса катта ташаббус кўрсатишга ва дорихоналар пештахталарини дори-дармонлар билан тўлдириш тўғрисидаги масалани мустақил ҳал қилишда муҳим омил бўлади.

Бундан ташқари, биз солиқ инспекцияси билан биргаликда бозорларда текширувлар ўтказишда қатнашдик. Шунинг натижасида 30 минг сўмлик дори-дармонлар тортиб олинди. Бу дори-дармонларнинг ҳаммаси сифат бўйича лаборатория текширувларидан сўнг шаҳардаги тиббиёт муассасаларига берилди. Хусусий шахслар томонидан дори-дармонларни сотишга барҳам бериш мақсадида биз шаҳарнинг аҳоли гавжум бўладиган жойларида тўртта тижорат-воситачи дорихоналар очдик. Бу дорихоналар хусусий шахслардан сифати лаборатория ходимлари текширган дори-дармонларни эркин нархларда қабул қилиб олмоқда. Шундай дорихоналарнинг сони август ойининг охирига бориб 28 тага етади.

Дорихоналаримиз дори-дармонлар билан тўла бошлади. Касалхоналаримизда ҳам улар сероблашмоқда. Шу ўринда бизлар билан мустаҳкам дўстлик ва иқтисодий алоқалар боғлаган мамлакатларнинг кўрсатаётган инсонпарварлик ёрдами тўғрисида алоҳида тўхтаб ўтиш жоиздир. Жумладан, Япониядан 40 мингта ўрамдаги регидрон дориси инсонийлик ёрдами сифатида келди. Худди шундай дори-дармон ортилган юк ЮНИСЕФ йўли билан ҳам келди. Бошқа давлатлардан омборларимизга 500 минг ўрамдаги хорижий препаратлар келди. Бир сўз билан айтганда Президентимизнинг Фармонини бажариш борасидаги ишлар давом этмоқда.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Республикада дори-дармонлар сотишни тартибга солиш тўғрисида»ги Фармонини бажариш юзасидан «Республикада дори-дармонлар ва тиббий жиҳозлар билан таъминлашни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

● Исроил ташқи ишлар вазири Шимон Перес мамлакатимизга ташрифи чоғида ўзига кўрсатилган меҳмондўстлик учун Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга астойдил миннатдорлик изҳор этилган мактуб йўллади.

● Кеча Эрон Ислом Республикаси ташқи ишлар вазири доктор Али Акбар Вилоятий расмий ташриф билан Тошкентга келди. У шу куни Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Саидмухтор Саидқосимов билан учрашди.

● Танишув мақсадида республикамизга ташриф буюрган Австралиянинг Виктория штати парламентининг Ж. Коннад бошчилигидаги делегацияси Олий Кенгашда ва ташқи ишлар вазирлигида қабул қилинди.

● «Маҳалла» хайрия жамғармаси бошқаруви раёсати мажлисида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида маҳалла фаоллари олдига қўйилган вазифалар муҳокама этилди.

● Қашқадарё вилоятининг деҳқонлари ҳозиргача 400 минг тоннадан кўпроқ дон етиштириб олиб, унинг 210 минг тоннасини давлатга топширдилар.

● Кеча Бош вазир ўринбосари В. Чжен АҚШда ташкил этилган Марказий Осиё — Америка тадбиркорлик жамғармаси раиси Стефан Соларз бошчилигидаги ишбилармонлар билан учрашди. Бу делегация аъзолари Бош вазир ўринбосари Б. Ҳамидов билан ҳам учрашдилар.

● Бугун маҳаллий вақт билан соат 9 дан 8 дақиқа ўтганда Тошкент аҳолиси ер силкинганини сездилар. «Тошкент» сейсмик станцияси ушбу ер силкинишининг маркази шаҳар марказида эканлигини — ана шу сейсмик станциядан беш километр нарида эканлигини қайд этди. Ер силкиниши кучи 2-3 баллни ташкил этди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бугун Бишкекда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги консуллик хизмати раҳбарларининг учрашуви бўлади. Унда Ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасида консуллик ҳамкорлигини яхшилаш масалалари кўриб чиқилади.

● Кеча Москвада космик парвозлар қатнашчилари уюшмасининг X халқаро конгресси очилди. Жаҳоннинг 27 мамлакатидан келган 200 нафардан кўпроқ космонавт, астронавт ва олимлар космос соҳасидаги энг янги ютуқлардан атроф-муҳитни муҳофаза этиш муаммосини ҳал этишда фойдаланиш масалаларини муҳокама этяптилар.

● Ҳозир икки ҳокимиятчилик ҳукм сураётган Чечен республикасига собиқ Россия Олий Кенгашининг раиси Руслан Хасбулатов келди. У бу ерга Чечен республикасида рўй берган сиёсий танглиқдан чиқишда ёрдам кўрсатиш учун келганлиги тўғрисида баёнот берди.

● Беларусда яқин вақт ичида нон ва сут нархини кескин ошириш мўлжалланмоқда.

● Молдова таркибидаги Днестрбўйи республикаси ўзини мустақил деб эълон қилган куннинг тўрт йиллиги — 1994 йил 1 сентябрда пулислоҳоти ўтказадиган бўлди. Ҳозиргача бу ерда 1961-1992 йиллар намунасидаги собиқ совет пуллари муомалададир.

ХОРИЖДА

● АҚШ Президенти Билл Клинтон бу ерга расмий ташриф билан келган Арманистон Президенти Левон Тер-Петросянни қабул қилди. Икки давлат раҳбари ўзаро алоқаларни ривожлантириш ҳамда Тоғли Қорабоғ муаммосини ҳал этиш юзасидан музокаралар ўтказдилар.

● Покистон ҳукумати афғон уруши пайтида мужоҳидлар тарафида жанг қилган араб фуқароларини мамлакат ҳудудидан чиқариб юборишга қарор қилди. АҚШ Покистонни халқаро террорчиликни қўллаб-қувватлашда айблаётганлиги учун Беназир Бхутто ҳукумати шундай чора кўришга мажбур бўлди.

● Умумжаҳон банки маълумотларига мувофиқ 2030 йилга бориб Ердаги аҳоли икки бараварга кўпаяди. Бунда Оман, Нигерия, Яман, Эфиопия ва Ангола каби мамлакатларда аҳоли сони жуда жадал кўпайса, Германия, Италия, Венгрия, Испания ва Японияда эса аҳоли сони камаяди.

● Исломободда Покистоннинг Белужистон вилоятини Туркманистоннинг Кушка шаҳри билан боғлайдиган 850 километрлик темир йўл қурилиши яқин вақт ичида бошланиши маълум қилинди. Лойиҳа қиймати 700 миллион доллар бўлган бу темир йўл қурилиши покистонликлар билан бир қаторда Швециянинг компанияларидан бири томонидан амалга оширилади. Бу темир йўл қурилиши Марказий Осиё мамлакатларига бевосита Ҳинд океанига чиқиш имконини беради.

** Янги ўқув йилига ҳозирлик*

Мактаб бозорларига марҳамат

● Ҳадемай янги ўқув йили ҳам бошланади. Таътилларини мароқли ўтказиб, янги куч ва ғайрат тўплаган ўқувчилар яна қадрдон билим масканларига келиб ўқишни бошлайдилар. Хўш, шаҳримиз мактаб ўқувчиларини янги ўқув йилида кийим-кечак ва ёзув-чизув ашёлари билан таъминлаш мақсадида қандай тадбирлар амалга оширилмоқда? «Оқшом» мухбири ана шу савол билан Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси ва «Тошкентсавдо» концерни мутасаддиларига мурожаат этди.

Юқорида номлари келтириб ўтилган идора мутасаддиларининг билдиришича, куни кеча Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси билан «Тошкентсавдо» концерни «1994—1995 ўқув йилида мактаб ўқувчилари учун керакли моллар сотишга тайёргарлик ва уни ўтказиш тўғрисида» биргаликда қарор қабул қилдилар. Ана шу қарорга мувофиқ 1994—1995 ўқув йилида мактаб ўқувчиларини кийим-кечак ва ёзув-чизув ашёлари билан таъминлашнинг аниқ режалари белгиланди. Унга мувофиқ 1994 йил 10 августдан 1 сентябргача мактаб ўқувчиларига керак бўладиган ёзув-чизув ашёлари ва кийим-кечаклар билан Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси томонидан тасдиқланган мактаблардаги махсус ажратилган хоналарда ўқувчиларга сотиш ишлари ташкил этилади. Шаҳримиздаги йирик савдо идоралари — «Болалар дунёси» жамоа корхонаси, «Омад», «Умид», «Ғунча» ҳиссадорлик жамиятлари, «Саодат» жамоа корхонаси, «Чилонзор» марказий универмаги, «Шуҳрат» мактаб-дўкони, «Ирода», «Улуғбек», «Бектемир», «Юнусобод», «Ҳамза», «Сергели» жамоа корхоналари, Темир йўл ишчилар таъминоти бошқармасининг мактаб-дўкони ана шу ишга жалб этилган.

Шуни айтиш керакки, қарорда мактаб ўқувчилари учун мўлжалланган ёзув-чизув ашёлари савдосини ташкил қилишни назорат этиш, белгиланган молларнинг ўз вақтида олиб кетилиши устидан назорат ўрнатиш вазифаси мутасаддилар зиммасига юклатилган. Ҳар бир туман халқ таълими бўлими раҳбарлари зиммасига мактаб бозорлари ташкил этиладиган ўқув муассасаларида савдони ташкил қилиш учун алоҳида хоналар ажратилиши, савдо ходимлари учун қулай шароитлар яратилиши, мактаб бозорларига ҳар бир ўқув муассасаларидан масъул ходимлар тайинланиши устидан назорат ўрнатиш вазифаси ҳам топширилди.

Хўш, мактаб ўқувчилари учун зарур моллар сотиладиган мактаб бозорлари ташкил этиладиган мактаблар қаерларда жойлашган? Бу ерда шуни айтиш керакки, шаҳримизнинг ҳар бир туманида ана шундай моллар сотиладиган бир неча мактаблар ташкил этилмоқда. Бу мактаблардан шу тумандаги бошқа мактабларнинг ўқувчилари учун ҳам керакли маҳсулотларни харид қилиб олишлари мумкин бўлади. Энди биз ана шу мактаблар билан сизларни таништириб ўтамиз.

Шайхонтоҳур туманидаги 10, 84, 40, 41, 276-мактаблар; Собир Раҳимов туманидаги 119, 165, 196, 243, 111-мактаблар, Ҳамза туманидаги 77, 255, 156-мактаблар; Бектемир туманидаги 293, 292-мактаблар; Яккасарой туманидаги 118, 172, 48-мактаблар; Акмал Икромов туманидаги 4, 107, 297-мактаблар; Миробод туманидаги 110, 294, 263-мактаблар; Мирзо Улуғбек туманидаги 71, 221, 211, 208, 54-мактаблар; Сергели туманидаги 266, 7, 301, 285-мактаблар; Юнусобод туманидаги 9, 235, 273, 63-мактаблар; Чилонзор туманидаги 163, 200, 173, 280-мактаблар. Шуни яна бир бор алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз: кўрсатиб ўтилган мактабларда фақат шу мактаб ўқувчилари учунгина эмас, балки тумандаги бошқа мактабларнинг ўқувчилари учун ҳам керакли моллар сотилади. Бу ҳақда аниқроқ билишни истаганлар савдо ташкил этилган ана шу мактаблардаги шу ишга масъул ходимлардан маслаҳат ва кўрсатма олишлари мумкин.

Мактаб бозорларида ҳар бир ўқувчига қанча миқдорда ва қанақа турдаги ёзув-чизув ашёлари сотилиши ҳам ҳар биримизни қизиқтириши табиий албатта. Мактаб бозорларида ҳар бир ўқувчи учун беш дона 1-синф ўқувчилари дафтари, 10 донагача ўқувчиларнинг катак дафтари, 10 донагача бир чизиқли дафтар, 5 донагача умумий дафтар, 3 дона расм дафтари, 1 дона ўқувчилар сумкаси ёки ранец, 2 қутича фломастер, 1 дона автоқалам, 2 дона авторучка, 1 дона чизғич ва бир дона ўчирғич сотилади.

Хуллас, азиз ҳамшаҳарлар, бугундан бошлаб савдо ишларини қизитиб юборган мактаб бозорларига марҳамат қилгайсиз!

«ЎРИКЗОР»ДА ЯНГИ ТИББИЁТ МАСКАНИ

Сўнгги 3—4 йил ичида «Ўрикзор» мавзеси ҳам бўйига, ҳам энига ўсди.

Айни пайтда якка тартибдаги уйлар қурилиши билан бир қаторда маданий-маиший қурилиш нуқталари ҳам ишга тушмоқда. Масалан, яқинда мавзеда аҳолига тиббий ёрдам кўрсатиш нуқтаси фойдаланишга топширилди. Қурилиш-тиклаш ва пардозлаш ишларини «Тошкентқурилиш» давлат-ҳиссадорлик қурилиш корпорациясига қарашли 159-трест бинокорлари амалга оширишди.

Ҳозир бинода Акмал Икромов туман соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли 6-катталар ҳамда 16-болалар поликлиникаси шохобчаси очилган.

Ғани ЕСЕНОВ.

● СПОРТ

ВАКИЛЛАРИМИЗ ЗАФАРИ

Санкт-Петербургда йирик спорт байрами ниҳоясига етди. Икки ҳафта давомида бу ерда жаҳоннинг энг кучли, таниқли спортчилари хилма-хил спорт турлари бўйича куч синашдилар. Мусобақаларда иштирок этган 9 нафар ҳамюртларимиз ҳам республикамиз шаънини муносиб ҳимоя қилишди.

Жаҳоннинг бокс бўйича вице-чемпиони Ҳикматулла Аҳмедов (51 килограмм) ва эркин курашчи Рамиль Исломов (62 килограмм) мусобақанинг бронза медаллари билан тақдирландилар. Ўзбекистонлик спортчилар жами 3 та бронза медални қўлга киритишди. Қолган спортчиларимиз ҳам кучли олтиликдан ўрин олишди.

Енгил атлетиканинг найза улоқтириш турида Владимир Парфёнов 4-ўрин, Виктор Зайцев 6-ўринни эгалладилар. Ушбу турда яна бир вакилимиз — Оксана Яригина эса фахрли учинчи ўринни эгаллади. Ўнкураш баҳсида Олег Веретельников (6-ўрин) яхши натижаларга эришди.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

** Суратли ахборот*

ЯККАСАРОЙЛИКЛАР ШАНБАЛИККА ЧИҚИШДИ

Яккасарой туманида бўлиб ўтган шанбаликда катта ободонлаштириш ишлари бажарилди.

— Биринчи ва иккинчи Яккасарой маҳалла аҳли шанбалик уюштириш бўйича ташаббус билан чиққан эди, — дейди «Ўрикзор» маҳалласи оқсоқоли Воҳид Қодиров. — Биз ҳам бу ташаббусга қўшилдик. Маҳалламизда 9 минг киши яшайди. Шундан шанбаликда 300 дан ортиқ киши қатнашди. Улар уйлари атрофи, ариқларни тозалашди. Дарахтларга шакл берилиб, оқланди. Бу ишда шу ерда яшайдиган хонадон эгалари билан бир қаторда маҳалла ҳудудида жойлашган корхона, ташкилот ва муассасалар ҳам қатнашди. Масалан, туман санитария-эпидемиология станцияси ходимлари идоралари атрофини тартибга келтиришда фаоллик кўрсатишди.

Ҳақиқатан ҳам шанбалик юксак савияда ўтди. Унда 17 маҳалладан 5 минг киши қатнашди. Юздан ортиқ корхона, ташкилот ва муассасалардан эса 10 мингдан ортиқ ишчи ва хизматчилар шанбаликка келишди. Юзта машина йиғилиб қолган чиқиндиларни пешма-пеш ташиб турди. Хуллас, шу куни туманда жойлашган 7 километр «Ракат» ариги ўзани тозаланди. 1,5 километр сув ўтказгич шохобчалари тартибга келтирилди. Бунда айниқса «Ўрикзор», Юнус Ражабий, «Тепа» маҳаллалари кишилари ҳамда Тошкент тўқимачилик машинасозлиги, «Тошкент тўқимачилик комбинати» ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси, 2502-автожамланма ишчи ва хизматчилари фаоллик кўрсатиб ишлашди.

Ғиёс ЙУЛЧИЕВ.

СУРАТЛАРДА: шанбаликдан лавҳалар.

Нон — ризқ-рўзимиз

"ОЛТИН БОШОҚ" МАҲСУЛОТЛАРИ

Дастурхонимиз кўрки бўлган нон сифатини яхшилаш ва унинг турларини кўпайтириш йўлида тадбиркорлар тиниб-тинчимай изланмоқдалар. Фикримизнинг далили сифатида Ҳамза туманидаги "Олтин бошоқ" деб номланган нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш кичик корхонасини мисолга келтиришимиз мумкин. Яқинда биз у ерда амалга оширилаётган ишлар билан танишдик. Кичик корхонанинг фирма дўкони олдида навбатда турган харидорлар билан суҳбатлашдик.

— Мен Карим Ҳамидов, ҳар куни шу ердан нон сотиб оламан. Нонларнинг сифати яхши, таъми ширин, баҳоси ҳам қиммат эмас.

— Мен Чилонзор туманидан атайлаб келиб, шу жойдан нон харид қилиб кетаман, — деб ўз фикрини билдирди Лилия Михайлова. — Нонвойларнинг моҳирлигиданми, ёки нонларнинг мазалилигиданми узоқдан келиб ўтган вақтимга ачинмайман. Қани энди Чилонзорда ҳам шундай тадбиркорлик билан нон ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйсалар. Чунки нон буюк неъмат.

Дўкон ичкарисига кирдик. Пешма-пеш нон печларидан чиқарилаётган нон маҳсулотлари бир зумда сотилмоқда. Фирма дўконининг мудири Абдужалил Ҳасанов кичик корхонанинг иш фаолияти ва келгуси режалар ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

— Корхонамиз 1990 йил очилган. Бизда ишлаб чиқариш билан ўша маҳсулотни сотиш ҳам биргаликда олиб борилади. Цехларимизда Олмониянинг "Винклер" фирмаси машиналари ўрнатилган. Мана кўриб турибсиз мана бу ҳамир қорадиган, буниси эса ҳар хил шаклдаги нонлар ишлаб чиқарадиган линия. Биттаси 450 граммли батонлар чиқарса, яна бири 25 дақиқа ичида 10 та ширин булочкани зувала қилиб беради. Яна юмалоқ нон, француз батони, 500 граммли булка нонлар ҳам тайёрланади. Нариги цехимизда эса 350 граммли патир нон ишлаб

чиқарамиз. Ҳар куни турли нон маҳсулотларидан 2,5—3 тоннагача тайёрлаймиз.

— Бошқа нон дўконларига нисбатан сизнинг маҳсулотингиз ўртасидаги тафовутни қандай изоҳлаш мумкин!

— Биз икки хилда нонга нарх қўйганмиз. Дотация, яъни давлат томонидан ёрдам пули берилаётган маҳсулотлар қатъий давлат нархида, булар буханка нонлар. Қолганлари эркин нархдаги нонлар. Масалан, батонга шакар солиниб, олий навли ундан маҳсулот чиқарилади. Унга аралаштириладиган маргаринни эркин нархда оламиз. Режа бўлимимиз қабул қилинаётган хом ашё нархларини кўриб чиқиб, маҳсулотга шунга қараб ўртача нарх белгилайди. Ҳозир нон ишлаб чиқариш кундан-кунга ошиб боряпти. Аҳоли эҳтиёжига қараб, уларнинг талаби қайси нонга кўпроқ эканлигини ўрганиб ўша нондан мўл ишлаб чиқараяпмиз. Бу ишда Қобил Аҳметов, ҳамир қорувчилардан Ғофир Нишонов, Лариса Легаева, сотувчи Надежда Воловодовскаяларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда.

— Мутахассис сифатида айтингчи, нон турларини ишлаб чиқариш кўпаймоқда. Лекин, шу нонларни аҳолига манзур этиш учун яна нималар қилиш керак!

— Нон — ризқ-рўзимиз. "Ноннинг мўллиги — халқнинг тўқлиги" деган доно гап бор. Биласиз, Тошкент азалдан нон шаҳри бўлиб келган, шундай бўлиб қолади ҳам. Биз доимо харидорларимиз билан очиқ мулоқотда бўламиз. Кўпинча нон олаётган аҳолига тушунтирамиз: ўзларингизга кераклигини олинглар, ортиқча олманглар, эртага чиқсангиз яна янги иссиқ нон оласизлар деб. Бу таклифларимизни одамлар тўғри тушуниб, нон ва нон маҳсулотларини меъёрида олишга ҳаракат қилишмоқда. Бошқа жойларда ҳам мана шунақа тушунтириш ишларини йўлга қўйиш керак. Ҳар бир харидор нонни мол-ҳолга бериш гуноҳ эканлигини чуқур англасин...

Абдужалил аканинг таъкидлашича, яқин кунларда бу ерга нон сотиб олиш учун келган харидорларга иссиқ нон билан қаҳва ичиб тамадди қилиб олишлари учун ҳам имконият яратилади. Айни вақтда ана шу хонани жиҳозлаш ишлари кетмоқда.

— Унларимизнинг сифати яхши бўлса, тайёрланаётган нонларимиз бундан кейин ҳам янада мазали бўлишига, турининг кўпайишига кафолат берамиз, — деб сўзини давом эттирди А. Ҳасанов. — Шу мақсадда 18 кишидан иборат бўлган кичик жамоамиз бор имкониятлардан фойдаланиб, халққа мазали нон маҳсулотлари етказиб беришга бел боғлаган.

Ҳилола ҲОШИМОВА,
Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

Меҳнат жамоаларида

КОРХОНА ТАЪМИРЛОВЧИЛАРИ

БУ автокорхонанинг "Тошшаҳарйўловчитранс" давлат уюшмасига қарашли корхоналар ўртасида ўзига яраша ўрни, эътибори бор. Саройдан ҳар куни 15 та йўналиш бўйлаб автобуслар чиқарилади. Улар кун бўйи қатнаб йўловчилар манзилини яқин қилишади. Ўтган йили автокорхонанинг Жанубий Кореядан келтирилган 146 та янги машиналар билан тўлдирилиши нур устига нур бўлди. Бу янги техникалар эскисининг ўрнини тўлдирди. Йўналишларда машиналар камлигидан келаётган шикоятларга бир қадар чек қўйди. Лекин бизнинг иқлимий шароитимизда ушбу машиналарнинг баъзи бир қурилмаларини таъмирлашга тўғри келмоқда. Бу масалада сарой таъмирловчилари ҳайдовчиларнинг оғирини енгил қилишмоқда.

– Корхонадан йўловчилар хизматига эрта тонгдан чиққан транспорт тунгача йўналишларда ҳаракат қилади. Хизматдан қайтган машиналарнинг техник носозлигини таъмирлаш ва уларни қайта оёққа турғазиб, тонг саҳарда йўлга ҳозирлаш учун саройимизда кечки ва тунги таъмирлаш ишларини йўлга қўйганмиз, – дейди таъмирловчилар бошлиғи Носир Самиғов. – Қолаверса аҳолига намунали хизмат кўрсатиш, машиналар сифат ва самарадорлигини ошириш кўп жиҳатдан таъмирловчиларимизнинг меҳнатларига боғлиқ. Буни яхши тушунган усталаримиз ўз ишларига сидқидилдан ёндошишмоқда. Саройдаги бундай масъулиятли ишга тажрибали ва билимдон Носир ака Самиғовнинг ўзи бош-қош бўляпти. Устанинг қўл остида 96 та таъмирловчи хизмат қилади. Улар навбатма-навбат 7-автобус саройидаги носоз машиналарга "жон" бағишлашади.

Устанинг босиб ўтган йўллари ўзи каби оддий. У ўнинчи синфни битиргач меҳнат фаолиятини шаҳримиздаги 143-автобазада ҳайдовчиликдан бошлади. Сўнгра 23 йил давомида ўқув комбинатида катта уста лавозимида ёшларга касб маҳоратини ўргатди, ижодий изланди. 1963 – 1970 йилларда эса Носир ака ҳайдовчилик касбига ихлос қўйган ёшларга комбинатда машина бошқариш сирларини ўргатди.

Бозор муносабатларига ўтиш даври қийинчиликлари ҳақидаги саволимизга Н. Самиғов: "Унинг муаммолари бизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Шунинг натижасида машиналарга техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш соҳасидаги ишларимиз ўз муддатида бажарилмай қолмоқда", дея жавоб берди.

Вақт ўтиши билан машиналар эскиради, тез-тез ишдан чиқиб, бузилади. Улардаги носозликларни тузатиш учун эҳтиёт қисмлар керак. Кўриб турганингиздек устахонамизда ишга ярамай турган техникаларнинг кўпчилиги мана шундай эҳтиёт қисмлар йўқлиги учун михланиб турибди.

Шундай бўлса ҳам сарой таъмирловчилари қўл қовуштириб ўтирганларича йўқ. Устахонада кеча ва кундуз навбатчилик ташкил этилган. Қўли гул усталар йўналишдан бузилиб қайтган машиналарни эрталабгача тузатиб йўлга чиқариш учун астойдил жонбозлик кўрсатишмоқда. Бундайлар сирасига автомобиль резиналарини таъмирлаш устахонасидан Ҳамидулла Исломов, Ботир Ҳолмуҳаммедов, Камол Абдуллаевларни киритиш мумкин. Улар смена давомида 25 та шинани таъмирлаш учун ҳар дақиқадан унумли фойдаланадилар. Шунингдек, кузов таъмирлаш цехининг фидокорлари Анатолий Фёдоров, Рустам Акромовлар эса тасодиф туфайли "лат еган" машиналарни сайқалдан чиқаришга уста. Мотор устаси Тўйчибой Исабеков, электрчи Вячеслав Пак, Александр Устиновлар хизматидан ҳам ҳайдовчилар хурсанд.

– Таъмирлаш устахонамизнинг техника билимдонлари бозор иқтисодиёти қийинчиликларини енгишда ижодий изланмоқдалар, – дея сўзини давом эттиради Носир Самиғов. – Уларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли тормоз қурилмасини қайта тикловчи ускуналар саройнинг ўзида тайёрланадиган бўлди, генераторлар эса мустаҳкам созланаяпти. Сув насоси, аккумулятор пластинкаларини алмаштиришдек муаммолар ҳам ҳал этилди. Бу тадбирлар таъмирлаш ишларини самарали бўлишида қўл келмоқда.

Маҳмуд ОРИПОВ.

"Ватанни севмак иймондандур!" танловига

БУЮК АЖДОДЛАРИМИЗГА МУНОСИБ БЎЛАЙЛИК

Жаҳондаги барча мамлакатлар битта, ягона Ер юзининг катта-кичик бўлаклари бўлиши билан бирга, ҳар хил хусу ий мавқега эга. Иқлим, тупроқ-сув, ер ости бойликлари асосий табиий кўрсаткичлардир.

Ўзбекистон, Марказий Осиё табиий жиҳатдан бой ўлкадир. Гап инсон ҳақида кетар экан, бу табиат берган инъомлардан ташқари жамиятнинг ривожланиш жараёнлари ҳолатининг қолдириб ўтган ижтимоий изи ҳам муҳим аҳамиятга эга. Маданият, маънавий бойлик, илмий ақл-заковат шу оқибатлардандир. Бу оқибатлар эса ўз йўли билан жамият ривожининг зўр қуроли бўлиб хизмат қилади. Сабаб – оқибат муносабатлари ижтимоий ҳаётда доимо ҳаракатда.

Бутун дунё миқёсида гапирмоқчи бўлсак, Оврўпода Уйғониш даврининг илм-фани бизнинг ўлкамизда қўлга киритилган илмий кашфиётларга суяниб ривож топган. Кейинчалик илмий қизиқишлар бир хил бўлмаган. Уларда техника илмига кўпроқ аҳамият берилган,бизда табииётга ва инсоншуносликка қизиқиш катта бўлган. Инсоннинг жамиятда ўзини тутиши масалалари чуқур тадқиқ қилинган. Инсон ва коинот муаммолари илмий изланишларнинг марказида турган. Одам ўзининг яшаши учун Олам сирлари машаққатли сўқмоқларини фикран ўтиши керак, деб тушунилган. Бу соҳада бизнинг фалсафамиз асосан икки йўналишда давом этган: биринчиси – Яссавийа, Сухравардийа, Нақшбандийа, Кубравийа тасаввуф оқимлари, иккинчиси – ал-Хоразмий, ал-Фарғоний, ал-Фаробий, Беруний, Ибн Сино, Улуғбекларнинг табиатшунослиги ва табииёт фалсафасидир.

Биз бу ерда табиатшунosликдаги илмий кашфиётлар ҳақида сўз юритамиз.

Илгари ҳам олимлар кўп бўлган, ҳозир ҳам илмий ходимлар сони кам эмас. Олимлар ҳам ҳар хил бўлишлиги сир эмас. Бу ҳақда ўша Муҳаммад ал-Хоразмийга мурожаат қиламиз. Ал-Хоразмий олимларни ёзиб қолдирган илмий меросларига қараб уч тоифага ажратади:

1) "Улардан бири ўзидан аввалгилар қилмаган ишларни амалга оширишда, уни келажак авлодга етказишда бошқалардан ўзиб кетади"; 2) "Бошқаси ўзидан аввалгиларнинг асарларини чархлайди ва бу билан қийинчиликларни осонлаштиради, ёпиқни очади, йўлни ёритади ва уни тушунарлироқ қилади"; 3) "Ёки бу айрим китобларда нуқсонлар топадиган ва сочилиб ётганни тўплайдиган одам".

Бу табақалаш бўйича ал-Хоразмийнинг ўзини шу барча уч фазилатни мужассамлаштирган олим, яъни уч карра олим сифатида тасаввур этиш мумкин. Уни, алгебранинг кашфиётчиси ва ҳозирги замон информатикасининг, компьютер техникасининг математик мантиқий асоси ҳисобланаётган алгоритмик билиш ва амалга ошириш усулининг яратувчиси маъносида биринчи гуруҳга, арифметик ҳисоблаш амалларини ривожлантирган муаллиф сифатида – иккинчи гуруҳга, шунингдек, астрономия, геодезия ва география соҳаларидаги илмий ютуқларини – учинчи гуруҳга киритиш мумкин.

Бундай қараш шартли, албатта. Биз бу ерда ал-Хоразмийнинг ўзининг фикрини намойиш этмоқчи бўлдик, холос. Аслида ал-Хоразмий қайси соҳада фикр юритган бўлса, ўша соҳада буюк кашфиётчидир.

Бундан ўн икки аср илгари туғилгану, бутун жаҳонда буюк кашфиётчи олим деб тан олинганларнинг бири Муҳаммад ал-Хоразмий бўлса, иккинчиси – Аҳмад ал-Фарғонийдир. Иккови ҳам бизнинг ватандошимиз: бири Хоразмда, иккинчиси Фарғонада туғилган, ўсган, вояга етган ва ниҳоят ўша замоннинг шарқидагина эмас, балки бутун дунёда илм-маърифат маркази ҳисобланган Бағдод шаҳридаги "Байт ал-ҳикма" деб аталган академияда ижод қилишган. Исм-насабидан кўриниб турибдики, улар ўз ватанларини эъзозлаб юришган. Бу икки олимнинг илмий асарлари Оврўпода Уйғониш даври бўсағасида ва ундан кейин кўп марта лотин, инглиз, француз, немис, испан ва бошқа тилларда қайта-қайта нашр этиб келинмоқда. Уларнинг номлари Оврупода Алгоритмус ва Алфраганус талаффузида барчага маълум.

Хўш, ал-Фарғоний фанда қандай кашфиётлар қилган? Гапнинг пўсткалласини айтиб қўяқолайлик: Қуёш, Ой, сайёралар, юлдузларнинг, бинобарин, осмоннинг келажак манзарасини билиш учун геометрик – кинематик усул қабул қилиб олинишида устурлоб (астролябия) асбобининг аҳамияти катта бўлган. Осмон гумбазида абстракт равишда жойлаштирилган меридиан, экватор, эклиптика, азимут, координата ўқлари ва тизимлари, бурчаклар, нуқталарнинг доира асбобга проекцияларини тушириш анча қулайлик туғдирди. Бу асбоб илгари ҳам бор эди. Лекин унинг назариясини фақат ал-Фарғоний кашф этди.

Ал-Фарғонийнинг стереографик проекциялар назариясини ундан минг йил кейин буюк математик Эйлер XVIII асрда географик хариталар тузиш назариясига тадбиқ қилди ва Россиянинг бош харитасини тузишда ишлатди. Шунингдек, комплекс ўзгарувчан миқдорлар текислиги, ноевклид геометриялар, Лобачевский текислигининг Бельтрами – Клейн проекцияси, космик геодезия ва космографияларнинг назарий заминларида ҳам ал-Фарғонийнинг шу кашфиёти ётади.

Ўн бир аср илгари яшаб ижод қилган Абу Наср Форобий фалсафа, математика, мантиқ, этика, тарих соҳаларида ўзининг ўчмас изини қолдирган буюк олим. Ибн Сино Аристотелни биринчи устозим деган бўлса, Форобийни ҳурмат билан иккинчи устозим деб атаган.

Ал-Форобийнинг математика фанига қўшган ҳиссасини санаб ўтиш билан чегараланамиз: алгебраик тенгламаларда сонлар узлуксиз геометрик миқдордан иборат бўлиши мумкинлигини биринчи марта қайд қилинган: ҳар хил хордалар тригонометриясини топиш усулини берди; рационал ва иррационал миқдорлар муносабатини бойитди. Алгебра билан геометрия алоқадорлигида сон тушунчасининг маъносини чақиб берилди, тригонометрик доирада тангенс ва котангенс чизиқларининг мавқеи кўрсатилди. Эвклиднинг геометрик тушунчалари, жумладан чегара, чек ва қисм ҳақидаги мулоҳазалари биринчи марта танқид остига олинди, мусиқа амалиётидаги ритмлар, товушлар, ёқимлилик ҳиссиёти ва гармонияси арифметик, геометрик ва тригонометрик миқдорлар шаклига келтирилиб мусиқанинг математик назарияси кашф этилди.

Минг йил илгари ёнма-ён ижод қилган ватандошларимиз Абу Райҳон Беруний ва Абу Али ибн Синолар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Беруний дунёда энциклопедик олим сифатида тан олинган. У геодезия, фармокогнозия, минералогия каби фанларни кашф этган. Ҳиндистон тарихини биринчи бўлиб яратган ҳам шу ватандошимиздир.

Ибн Сино тиббиёт, фалсафа, математика ва илмнинг бошқа соҳаларига тегишли муаммолар билан шуғулланган забардаст аллома. Унинг "Тиббиёт қонунлари" китоби ўн иккинчи асрдан бошлаб лотин ва Оврупонинг бошқа тилларида 50 мартадан ортиқ қайта-қайта нашр этилиб келинмоқда. Ибн Сино китобларидан ўз вақтида Леонардо да Винчи, Коперник ва шу каби бошқа буюк олимлар баҳраманд бўлишган. XVIII аср буюк биологи Линней бир ёзинқишин кўм-кўк бўлиб ҳосил берадиган ўсимликка боқий умр рамзи сифатида "Ибн Сино" номини берган.

Беруний билан Ибн Сино илмий кашфиётлари ҳақида гапирар эканмиз, уларнинг иккови ҳам илмга янгилик киритиш учун фандаги мавжуд фикрларга, ақидаларга гумонсираб танқидий кўз билан қараш лозимлигини уқтириб ўтганлар. Мисол тариқасида қуйидаги икки масалага тўхтаб ўтамиз:

1) Беруний билан Ибн Сино Аристотелнинг коинот ҳақидаги фикрлари ҳақида савол-жавоб, яъни илмий мунозара ўтказиб, ажойиб илғор хулосаларга келганлар. Ҳозирги замонда оламда дунёлар кўплиги, ҳатто уларнинг баъзилари бир-бирларига зид табиатга эгалиги муаммоси мавжуд экан, унинг асосида Беруний – Ибн Сино мулоҳазалари ётади. Зарралар – антизарралар, дунёлар – антидунёлар ҳамда микро-макро-мегадунёлар ҳақидаги таълимотларнинг тарихи бугунги кундан бошланган эмас. Шунинг билан бирга айтмоқ лозимки, бу тарихнинг бошланиши ўша минг йиллар илгариги савияга мос бўлган. У вақтларда электрон-антиэлектрон (позитрон), протон-антипротон ҳақида тасаввур бўлган эмас.

2) Беруний ва Ибн Сино ҳаракат ҳақида ўз мулоҳазаларини гумонсираш шаклида изоҳлаганларки, бу ҳам кейинчалик буюк илмий кашфиётларнинг тарихий замини бўлиб қолди. Беруний айтган эди: тепадан тикка ташланган жисм шарққа силжиб тушар эди, агар Ер ғарбдан шарққа қараб ўз ўқи атрофида айланса, буни ҳеч ким сезмаган. Беруний гелиоцентрист бўлган дея олмаймиз, лекин унинг бу чуқур илмий мулоҳазаси Галилей – Ньютон инерция қонунининг ва Коперник гелиоцентризмининг тарихий-мантиқий илдизларидандир. Ибн Сино бошқа томондан шу классик механиканинг ривожига ўз ҳиссасини қўшган. Ҳозир барчамизга маълумки, агар жисмга куч таъсир этаётган бўлса, ҳаракат миқдори ўзгаради ва у шу куч импульсига тенг. Бу буюк қонундаги "импульс" тушунчасини фанга биринчи бўлиб киритган олим Ибн Синодир.

Вақт нуқтаи назаридан галдаги улуғ табиатшунос олим, ҳозир 600 йиллик юбилейи ўтказилаётган Улуғбек ва у яратган ҳамда раҳбарлик қилган Самарқанд академияси олимларидир.

Академиянинг илмий ходимлари: Мирзо Улуғбек, Ғиёсиддин Коший, Қозизода Румий, Али Қушчи, Али Биржандий, Муйиниддин ибн Ғиёсиддин, Мирим Чалабий, Мавлоно Муҳаммад, Салоҳиддин Мусавий, умуман академия олиб борган тадқиқотларда, машғулотларда 90 дан ортиқ олиму фузалолар қатнашиб турган.

Улуғбек илмий мактабидаги олимларнинг ниҳоятда нуфузли эканлигини уларнинг фан тарихида из қолдирган асарларининг ҳануз нашр этилаётганлигидан билиб олиш мумкин. "Зижи Кўрагоний", "Арифметика калити", "Синус ҳақида рисола", "Астрономия моҳияти", "Астрономия ҳақида рисола" ана шу жумладандир.

Бу олимлар астрономияда ҳукм суриб келаётган баъзи чалкашликларни тўғрилаш ва назарияни амалиёт билан бойитиш мақсадида ўша замонда дунёда тенги йўқ расадхона қурдилар, унда ишлаш учун илмий ходимлар тайёрладилар. Математика фанида йирик кашфиётлар қилдилар. Чунончи, ўнли касрлар арифметикаси яратилди, бир даражали ёйнинг синуси ҳайратда қоларли даражада аниқ ўлчанди ва итерацион алгоритм қоидаси кашф этилди. "Пи" сонининг қиймати мисли кўрилмаган даражада ўн етти хонагача аниқлик билан ҳисоблаб берилди. Ой ҳаракати назарияси яратилди, телескопгача бўлган астрономия чўққисигача кўтарилди.

Юқорида тилга олинган буюк илмий кашфиётлар ватанимиз фани тарихида маълум бўлганларидир. Маълум бўлмаганлари 40 минг дона қўлёзмаларда чанг босиб ётибди. Уларни бирма-бир ўрганиб чиқишимиз ва ҳозирги замон илмига қанчалик кераклигини аниқлаб жаҳон илми оммасига таништириб боришимиз Ватанимиз олимлари олдидаги муҳим вазифадир.

Бу эса охирги мақсадимиз эмас, албатта. Ота-боболаримизнинг қилган фойдали ишлари, уларнинг ақлли-заковатли бўлганликлари бизга генетик мадад беради, холос. Фахрланиш билан чегараланиб қолишнинг фойдаси унча кўп эмаслигини фаҳмлашимиз керак. Бизнинг бу соҳадаги асосий мақсадимиз – ўша аждодларимизга муносиб авлод бўлишимиздир. Ҳозир олимларимиз ва зиёлиларимиз улар каби жаҳон илми ва маданиятига сезиларли ҳисса қўшишга интилиш учун руҳан ҳақлари борлигини фахр билан эътироф этишлари лозим.

Ривожланган ва адолатли жамият қуриш учун ота-боболаримиз илмий ва маданий меросидан ва умуман, жаҳон ақли-заковатидан тўғри ва унумли фойдаланишни тақозо қилинмоқда. Жаҳон илм-фани тарихида сўнмас юлдуз бўлган, Ота-боболаримиз каби Ватанни севмоғимиз ҳам фарз, ҳам қарз. Бу йўлга ундовчи иймонимиз, эътиқодимиз, ишончимиз юксак, равшан ва равондир. Фақат бизнинг унга қатъий ва астойдил риоя қилишимиз, ўзимизни шу олижаноб ишга бағишлашимиз муқаддас бурчимиздир.

Омонулла ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби,
Беруний номидаги республика Давлат мукофоти соҳиби,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

•Танлов ҳомийси — "Ўзбеккосмос"

Ҳозирги кунда аёлларимиз нафақат уй юмушлари билан банд, балки улар ишлаб чиқаришда ҳам фаол қатнашиб келмоқдалар. Шулардан бири Тошкент тўқимачилик комбинати ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси Гулнора Сафарбоевадир. Айни пайтда у ўзининг тиришқоқлиги туфайли жамоа ҳурматини қозонган.

Козим Ўлмасов олган сурат.

Боқимандаликнинг чеки борми?

ЗОВУРЛАРНИ КЕТМОНДА ТОЗАЛАЙМИЗМИ?

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши XV сессиясида пойтахтдаги баъзи бир корхоналар ўтган йилга қараганда ишлаб чиқариш суръатини жуда пасайтириб юборганлиги ҳақида куюниб гапирди. Жумладан у экскаватор ишлаб чиқариш 84,3 фоизга тушиб кетганлигини таъкидлади. Чунки, ҳақиқатан ҳам "ТошЭКС" ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарияти ҳар хил баҳоналарни рўкач қилиб халқ хўжалигимизга зарур бўлган экскаваторларни ишлаб чиқаришни жуда ҳам пасайтириб юборди. Гапимиз қуруқ бўлмаслиги учун баъзи бир рақамларга мурожаат қилсак.

Бирлашмада ҳозир бор-йўғи 1100 ишчи ва хизматчи меҳнат қилади. Баъзи бир цехларни ҳисобга олмаганда корхона асосан бир ҳафтада тўрт кун ишлайди холос. Бирлашма бундан 5 – 6 йил муқаддам ҳар чоракда 450 та экскаватор ишлаб чиқарар эди. Ўтган йил олти ой ичида 254 та экскаватор ишлаб чиқарди. Бу йил шу давр ичида эса корхона ишлаб чиқарган экскаваторлар бор-йўғи 40 тани ташкил этди. Шуларнинг 14 таси Россия, Украина ва Белорусга етказиб берилган бўлса, Республикамизда 26 та экскаватор қолади, холос. Ўзбекистоннинг экскаваторга бўлган йиллик эҳтиёжи 200 – 300 тани ташкил этадиган бўлса, халқ хўжалигини ривожлантиришда бу жуда муҳим эканлигини англаш қийин эмас.

Энди корхона раҳбарларининг бу борадаги баҳоналарини бироз тингласакда, кейин хулоса чиқарсак.

– Илгарилари, – дейди бирлашма бош директорининг иқтисод бўйича ўринбосари Владимир Желноваков, – Россия ва бошқа Ҳамдўстлик мамлакатларига экскаваторларимизни сотиб, у ёқдан хом ашё ҳамда эҳтиёт қисмлар олиб келардик. Бу йил ҳам юқоридаги республикалар билан шартномаларимиз бор. Лекин улар бизга ўз вақтида пул ўтказмаганлиги сабаб экскаваторларни жўната олмадик.

Ундан кейин бизга экскаватор учун дизель двигателларини Рибинск мотор заводи тайёрлаб беради. Бу йил ана шу корхо а умуман ишламади, десак ҳам бўлади. Шунинг учун улар бизга ҳозиргача 40 та мотор жўнатди, холос. Шу двигателни ўзимизнинг Тошкент мотор заводида ишлаб чиқаришга ҳам ҳаракат қилинди. Бироқ мутахассислар ҳалигача бунинг уддасидан чиқолгани йўқ.

– Мана шуларни ҳисобга олган жамоамиз корхонада халқ истеъмол буюмлари ҳамда эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришга зўр бераётир, – суҳбатни давом эттирди бош директор Яҳё Юсупов. – Масалан, шу йил олти ой ичида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан халқ истеъмол буюмлари 6 бараварга, эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш 6,7 мартага кўпайди, автомобиль учун эҳтиёт қисмлар, пластмасса буюмлари, хўжалик асбоблари, қандил, эритгич ва бошқалар шулар жумласидандир.

Айни пайтда корхона экскаватордан бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирмоқда. Мисол учун яқинда ҳар хил ғиштларни ишлаб чиқарадиган дастгоҳ қисмлари корхонада ўзлаштирилди. Ҳозирги кунда бу ускунага буюртмалар келиб тушмоқда. Ундан кейин шу йил охиригача 48 та кулолчилик буюмлари ишлаб чиқарадиган дастгоҳ ишлаб чиқариш ниятидамиз. Шунингдек, йил мобайнида 160 та кичик қанд заводи линияларининг баъзи бир қисмлари ҳам бизда ишлаб чиқарилади.

Буларнинг ҳаммаси яхши. Аммо республикага зарур бўлган экскаваторларни ким ишлаб чиқаради.? Чунки, ҳозирги кунда жойларда ишлаётган экскаваторларнинг аксарияти ўз муддатини ўтаб бўлган. Агарда бирлашмада аҳвол шундай кетаверадиган бўлса, яқин бир-икки йил ичида ўша зўр-базўр ишлаб турган экскаваторларимиз яроқсиз ҳолга келиши аниқ. Ундан кейин нима қиламиз? Экскаватор тозалайдиган зовур, канал ҳамда катта ариқларни кетмонда тозалаймизми? Ёки ўзи етмаётган валютани сарфлаб чет элдан экскаваторларни олиб келамизми? Бу саволларга жавоб топишни бирлашмадагилар ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмасди.

Бу ерда яна шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Ҳамдўстлик давлатларида 15 та турдош корхоналар бўлишига қарамасдан, бирлашма экскаваторлари ботқоқликда бемалол ишлаши билан ягонадир. Бир сўз билан айтганда, собиқ Иттифоқ ҳудудида бирлашма билан рақобат қиладиган корхона ҳозирча йўқ. Россия ва бошқа республикаларда эса биздагига қараганда ботқоқликлар сероб. Бундан хулоса шуки, уларга кўпроқ Тошкентда ишлаб чиқарилган экскаваторлар қулай. Шундай экан, "Тошэкс" бирлашмаси раҳбарияти ҳар хил баҳоналарни рўкач қилиш ўрнига экскаваторларни кўплаб ишлаб чиқариб, катта-катта пул ишлаб олса бўлади-ку. Бундан республикага валюта тушуми ҳам ортарди, корхона ҳам катта фойда оларди. Бу ҳақиқатни ҳеч унутмаслик керак.

Ғулом ЮСУПОВ,
"Тошкент оқшоми" мухбири.

Одобнома

Президентимиз Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг XV сессиясида сўзлаган нутқида олдимизда турган муҳим вазифаларни бажаришда ишимизда ҳалоллик ва фидойилик бўлиши зарурлиги алоҳида таъкидланди. "Одобнома" саҳифасидан ўрин олган бугунги туркум материаллар ҳам инсонни улуғловчи фазилатлардан бири—ҳалолликка бағишланмоқда.

Дилкаш суҳбатлар

ҲАЛОЛЛИК — КАТТА БОЙЛИК

Инсон ҳамиша бир мақсад сари интилиб яшайди. Шу мақсадга элтувчи ижобий омиллардан бири — бу ҳалолликдир. Чунки у ҳамиша инсонни тўғри, пок яшашга ундайди. Ножўя, ҳаром ишлардан тияди.

Ҳаллоллик ҳақида гап кетганда кўз ўнгимизда олийжаноб инсонлар гавдаланади. Улар бир умр одамларга яхшилик қилиб, эзгулик уруғини сочадилар. Шундайлардан бири ҳамшаҳаримиз Шоҳиста ая Исҳоқовадир. Бу аёлнинг Миробод тумани Сарикўл маҳалласида, ҳурмати баланд. Боиси у ҳамиша халққа беминнат, ҳалол хизмат қилди. Ўттиз йил тикувчилик касбини ардоқлади. Шунингдек беш болани тарбиялаб, вояга етказди. Фарзандларини ҳам ҳалол яшашга, яхшиликка ўргатди. Шу туфайли одамлар орасида эъзоз топди. Бизнинг Шоҳиста ая билан қилган суҳбатимиз ҳам ҳалоллик тўғрисида бўлди.

— Ҳалоллик ҳақида гап кетганда, менинг хаёлимда бир аёл гавдаланаверади. Ўзи ўқитувчи эди. Нимагадир ҳамма ундан ҳайиқарди. Эл орасида уни "закончи" дейишарди. Жуда ҳалол, тўғри ишлар, бировнинг бир тийинига кўз олайтирмасди. Ишонсангиз яхши ишлагани учун маошига қўшиб берсалар олмас, бировда ҳам ҳаққини қолдирмасди. Бир гал озиқ-овқат дўконига кирсам, сотувчи ундан бир тийин қарз бўлибдию, чақаси йўқ экан. У бўлса битта гугурт кўтариб чиқиб кетганди. Ҳалол эдию одамлар уни ёқтиришмасди. Нега шундайлигини ҳалигача тушунмайман.

— Биласизми қизим, ҳалолликни ҳар ким ўзича тушунади. Кўпинча бунда бир томонликка йўл қўяди. Сиз айтган аёл ҳам бундан мустасно эмас. У ҳалоллик деганда фақат бировнинг ҳақига хиёнат қилмай, тўғри яшашни тушунган. Ваҳолонки, ҳалолликнинг маъноси кенг. Унинг ичида яхшилик, олийҳимматлик, бағрикенглик каби жиҳатлар ҳам мавжуд. Кўпинча одамлар буни унутиб қўядилар.

— Мана сиз "Қизил тонг" бирлашмасида тикувчи бўлиб ишлагансиз. Бунинг устига оила, бола-чақа ташвиши деганадай. Айтингчи, ишхонада сиз учун энг асосий нарса нима эди?

— Тўғрисини айтсам ишда мен ҳеч қачон режа кетидан қувган эмасман. Лекин бажарардим. Кўпроқ сифатига эътибор берардим. Уйда ҳам маҳалладаги аёллардан кўйлак тикишга буюртмалар олиб турардим. Ҳеч қачон шошиб, пала-партиш тикмаганман. Агар тиккан кўйлакнинг пулини ҳалоллаб олмасангиз, татимайди-да.

— Беш фарзандни тарбиялаб вояга етказибсиз. Бу бир ўзингизга оғирлик қилмадими?

— Турмуш ўртоғим вафот этганларида катта ўғлим Музаффаржонни уйлантирган эдик. Укалари ҳам эсини таниб қолишганди. Болаларимнинг отаси жуда ҳалол, пок, меҳнаткаш инсон эдилар. Эртаю кеч тиним билмас эдилар. Ўзлари қурилиш ташкилотида ҳисобчи бўлиб ишлардилар. Болаларни ҳамиша меҳнат қилишга, инсофли иймонли, бўлишга ундардилар. Улар бир гапни кўп такрорлар, "Отам оддий одам, пули, машинаси йўқ деманглар. Менда жуда катта бойлик бор. У ҳам бўлса ишонадиган, амал қиладиган эътиқодимдир. Одамларга яхшилик қилиш, ҳалол яшаш керак.

Сизларга ҳам худди шу жиҳатларимни беришим керак", дердилар. Шукрки, у кишининг ниятлари амалга ошди.

Болалар ақли расо, отаси айтгандай иймонли бўлиб ўсдилар, ўқитдим, уйлантирдим, турмушга бердим. Ҳозирги пайтда Музаффаржон — ўқитувчи, Муҳаммаджон — муҳандис, Севарахон — тарбиячи, Мухторжон — темир йўл ишчиси, Сайёрахон — ўзимга ўхшаган тикувчи. Келинларим, куёвларим ҳам бири-биридан яхши. Ҳаммасининг иш жойида, маҳаллада, ёру дўстларининг орасида ўзига яраша ҳурматлари бор. Ҳаммаси ҳалол ишлагани, яхши-ёмон кунларда одамларга қайишганлиги учун шундай ҳурматга сазовор бўлдилар. Улардан мен ҳам розиман.

— Халқимиз орасида "Ҳалол луқма билан боқдим" деган иборани тез-тез эшитиш мумкин. Сиз буни қандай таърифлайсиз?

— Бу дегани зурриётларни ҳаромдан асраш, яъни ўз меҳнат кучи орқали топгани билан боқишидир. Чунки ҳаромнинг жуда катта жавобгарлиги бор. Биз болаларни фақат маошу қўл кучи меҳнатимиз билан боқдик, тарбияладик. Неки ўзбекчиликка хос бўлса уларга ўргатдик. Энди уни улар фарзандларига берадилар.

— "Ойнаи жаҳон"ни кўриб турасизми?

— Албатта.

— Президентимизнинг Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқини эшитган бўлсангиз ҳалоллик тўғрисида жуда яхши гапларни айтдилар...

— Президентимизнинг айтганлари сизнинг, бизнинг, умуман ҳамманинг дилидаги гап бўлди. Чунки охирги пайтда юлғичлар, енгил йўл билан мўмай пул топадиган "ишбилармонлар", кўзбўямачилар, каззоблар кўпайиб кетганди. Назорат сусайиб ҳамма ўз билганини қиладиган бўлди. Бундай ҳол давом этаверса биласизми нима бўларди? Шунинг учун юртбошимизнинг айтган гаплари айни муддао бўлди. Бундай тартибсизликни тезроқ бартараф этиш тўғрисидаги фикрлари бизни жуда қувонтирди.

— Яна оилага қайтамиз. Болани хушхулқ, ҳалол қилиб тарбиялашда оиланинг аҳамияти сизнингча қай даражада бўлиши керак?

— Биз кўпинча кўча-кўйда деймизу, кўчага чиқадиган, ҳар хил номаъқулчиликларни тарқатадиганларнинг ҳам оиласи, ота-онаси борлигини эсдан чиқариб қўямиз. Аслида ҳамма нарса оиладан бошланади. Агар боламиз бугун бир сўм топиб келса индамай оламиз. Эртага икки сўм олиб келса бошини силаймиз. Лекин қаердан олганини суриштирмаймиз. Натижада ўзимизни тунайдиган ўғриларни ўзимиз етиштирамиз. Бу ҳақда қатлга ҳукм этилган ўғил онасининг тилини тишлаб олганлиги тўғрисида ривоят ҳам борку, билсангиз керак. Шунинг учун одамнинг қандай бўлиб вояга етишида оиланинг, айниқса ота-онанинг роли жуда катта. Бизнинг вазифамиз уларни дунёга келтириш, кийинтириш, едиришгина эмас, балки, яхши тарбия бериш ҳамдир. Тарбия берганда ҳам ҳақиқий инсон бўлиб етишсин, фарзандларимиз.

Назира СОДИҚОВА
суҳбатлашди.

Ҳикмат— бир ҳовуч олтин

ДОНОЛАР ДЕЙДИЛАРКИ...

• Ҳалоллик буюклик сари дастлабки қадамгина бўлиб қолмай, буюкликнинг айни ўзидир.

К. ВОУВИ.

• Ҳалоллик ҳар қандай мартабани безайди.

Ф. ШИЛЛЕР.

• Узоқ шармандали умрдан кўра, қисқа, ҳалол умрни ҳамиша афзал кўр.

ЭПИКТЕТ.

• Бир умр бахтли бўлишни истасанг — ҳалол одам бўл.

Т. ФУЛЛЕР.

• Ўз ҳалоллигини намойиш этиш кўпроқ хушхулқ одамга ярашади.

АРАСТУ.

• Нафратлана билиш ҳар бир ҳалол одамнинг энг муҳим қуроли.

Ш. ЛОУЭЛЛ.

• Ҳалол одамнинг таъмага учмайдиган ҳалол назари доимо муттаҳамларни таҳликага солгани солган.

Ж. РУССО.

• Ҳалоллик сотилса ўлади.

Ш. САИД.

Боболарнинг суйгани набирадир. Улар энг ширин сўзларини, юраклари тубидаги меҳрларини набираларига атайдилар. Уларни ҳалол, меҳнатсевар, одобли бўлиб улғайишлари учун жон куйдирадилар. Боболарнинг бирдан бир орзуси набираларининг ҳалоллик орқасида обрў орттирганини кўришдир. Ушбу болажонлар ҳам жажжи юракларида сизга ўхшаган бўламиз бобожон, дейишаётган бўлса ажаб эмас.

Абдувоҳид Тўраев олган сурат.

Янги томошалар

ТОШБОЛТА ОШИҚ ЯНА САҲНАДА

Бундан бир неча йиллар аввал Муқимий театрида саҳналаштирилган Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ҳамид Ғуломнинг "Тошболта ошиқ" спектакли ҳали-ҳали томошабинларга хуш кайфият бағишлайди. Тошболта ролини раҳматли санъаткор Сойиб Хўжаев маромига етказиб ижро этганди. Шундан бери қанча йиллар ўтди. Ошиқ бўлган Тошболта ролини қанча-қанча ижрочилар ўйнашди.

Бугунги кунда мазкур театр жамоаси Ҳамид Ғуломнинг янги асари асосида "Тошболта ошиқ — тадбиркор" мусиқий томошасини саҳналаштирди. Ушбу спектакль янги талқиндаги асар бўлиб, "Тошболта ошиқ" пьесасининг узвий давомидир. Театр жамоаси уни дам олиш таътилига чиқиб кетишдан олдин томошабинлар ҳукмига ҳавола этди. Янги спектакль театрга келган барча томошабинларга маъқул бўлди. Сабаби ҳозирги Тошболта аввалги Тошболтадан бирмунча фарқ қилиб, ҳозирги иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш йўлларини излайди. Вақтинчалик тушкунликларни енгишга интилади.

Ишбилармон Тошболта ўз эшак-аравасини ким ошди савдосига қўяди. Уни хориждан келган сармоядор музейга кўргазма тарзида сотиб олади. Тушган сармоя эвазига Тошболта-тадбиркор ўз ҳовлисида одамларни зарур моллар билан таъминлайдиган корхона очади. Умуман олганда, спектакль мазмуни асосида инсонлар орасидаги садоват, меҳр, чин муҳаббатни авайлаш ётади.

Спектаклда композитор Манас Левиев мусиқаларидан фойдаланилган. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Носир Отабоев уни саҳнага қўйган. Саҳнадаги безакларни мусаввир Собир Бекматов ишлаган. Тошболта-тадбиркор ролини Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Файзулла Аҳмедов, Рисолат пари ролини Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Марям Ихтиёровалар ижро этишади. Спектаклда шунингдек, Маҳмуджон Ғофуров, Суръат Пўлатов, Абдушоир Салимов, Меҳри Бекжонова, Рустам Маъдиев каби истеъдодли артистлар қатнашади.

Шунингдек, сентябрь ойидан бошлаб театр жамоаси Фрунзе Жўраев асари асосидаги "Муҳаббат фожиаси" спектаклини саҳналаштиришга киришади. Бастакор Мустафо Бафоев мусиқаларини ёзаётган бу томошани саҳналаштириш эса Рустам Маъдиевга топширилган.

Назокат УСМОНОВА.

Йўл-йўлакай

ОҚИБАТ ДОИМО БОР

Ғафур Ғулом номли метро бекатининг ёнида юз берган воқеа кўп вақтгача хаёлимдан кетмади.

Йўлакдан ўрта ёшлардаги эркак ва аёл гаплашиб кетишарди. Беҳосдан эркакнинг қўллари ҳавода муаллақ бўлиб, гандираклай бошлади. Сўнг ерга йиқилиб, ҳушини йўқотди. Аёл қўрқиб кетди. Нима қиларини билмай, атрофга нажот билан қаради. Йўлдан ўтиб кетаётган одамлар буни кўриб, дарҳол ёрдамга шошилишди. Биров одамларни тўпланишга йўл қўймас, биров йиқилган кишининг оёғини, биров қўлини, яна биров юрагини уқаларди. Ўрта ёшлардаги киши эса унга сунъий нафас берарди. Бу орада тўпланиб турганлардан кимдир "Тез ёрдам"ни чақирди.

Орадан ярим соатлар чамаси вақт ўтди. Йиқилган киши ўзига келмади. Шу орада етиб келган "Тез ёрдам" хизмати ходимлари унинг вафот этганини айтишди. Савол туғилади: наҳотки соппа-соғ, юриб кетаётган киши бирданига йиқилиб, ҳаётдан кўз юмса? Уни қутқариб қолиш мумкинмиди? "Тез ёрдам" хизмати воқеа содир бўлган жойга одат бўйича кечикиб келди. Шунинг учун одамлар тиббиёт ходимларига айбни тўнкашди. Шифокор вафот этган кишини кўраркан, уни йиқилган заҳоти юраги ёрилганини, қутқариб қолишнинг иложи йўқлигини айтиб, кеч келганининг узрини тушунтирди. Кишилар касални машинага чиқаришга ёрдамлашишди. Бу ерда турли миллат одамлари бор эди. Воқеадан таъсирланиб, кимдир йиғлади, кимдир ачинди.

Инсон умрининг ниҳояси белгиланган жойда тугайди. Бунга ҳеч ким қарши боролмайди. Мени кўпроқ таъсирлантирган нарса— одамлар орасидаги оқибат бўлди. Чунки кўпдан бери инсонларнинг бир-бирларига бундай муносабатларини кўрмаган эдим. Оқибат орамиздан анчагина кўтарилиб кетган эди. Шу воқеадан кейин амин бўлдимки, у йўқолмабди.

Ҳа, инсонлар ўртасида меҳр-оқибатнинг бўлгани яхши-да!

Назира ҚУРБОН қизи.

БИРОВНИНГ ҲАҚИ

(Бўлган воқеа)

Ўқувчилик йилларим дарслик, ўқув қуроллари сотиб олиш баҳонасида гоҳ дадам, гоҳ ойим билан Эски Жўва бозорига тушиб турардим. Бир гал қўшни маҳаллалик синфдошим Олим ҳам ойиси Адол хола билан бозорга келди. Одатда катталар бозорга олиб келинган мевачева, сабзавотларни сотишади, биз болалар эса бир четда кузатиб турамиз, лозим бўлса ёрдамлашиб юборамиз.

Ўрта ёшлардаги бир киши келиб Олимнинг ойисидан пиёз харид қилди. У киши кетгандан кейин Адол хола безовталаниб қолди. Маълум бўлишича, пиёз сотиб олган киши ҳамёнини қолдириб кетибди.

— Бо[illegible]иш, эсдан чиқариб кетди, — деб у ёқ-бу ёққа аланглаб, ҳалиги [illegible]шини қидирарди Адол хола.

Бир зумда бу ён атрофдагиларга маълум бўлди. Нариги пештахтада бозор қилаётган қўшнимиз Фармон ака билан хотини Муборак кеннойи дарров Адол хола ёнида пайдо бўлишди.

— Худо берибди-ю, ёнингизга солиб қўяверинг, — деди Фармон ака безрайиб.

— Жўжабирдай жонсиз, қайтиб келармиди, — деди Муборак кеннойи қошини чимириб.

Адол хола уларнинг гапига эътибор бермай, мен билан Олимга ҳалиги кишини топиб келишга буюрди.

— Кўзойнак таққан, дўпписи бор, сочи оқроқ эди, яхшилаб қаранглар, — деди ортимиздан.

Мен бир томонга, Олим иккинчи томонга кетдик.

Бозорни айланиб қидирган кишини тополмай келсам, у Адол хола қаршисида турибди. У қайта-қайта миннатдорчилик билдирарди:

— Раҳмат сизга, ўғлингиз бориб айтмаса танг аҳволга тушиб қолардим. Синглим қизини чиқараётганди, мебель сотиб олишга менга пул берди. Дўконларда тушлик бўлгани учун, бозор қилиб олай деб киргандим. Деҳқончилигингизга барака берсин, минг раҳмат сизга.

Атрофдагилар Адол холага харидордан ҳам миннатдорона боқишарди.

— Анчагина пул экан, ўз қўлингиз билан бериб юбордингиз-а, — деди Фармон ака ичидагини яширолмай.

— Ука, бизга бировнинг ҳақи керакмас, — деди Адол хола кулиб.

— Барака топинг, синглим, ҳалол одам кам бўлмайди, — деди нарироқда савдо қилаётган бир мўйсафид.

Адол хола кам бўлгани йўқ. Болаларидан тиниб маҳалланинг энг эъзозли кишиси бўлиб яшаб юрибди. Ҳар гал уни кўрганимда ўша воқеа эсимга тушади. Инсоннинг ҳаётда эъзозли бўлишида ҳалоллик жуда зарур эканлигини ич-ичимдан ҳис қиламан.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

Турмуш чорраҳаларида

ИККИ ОИЛА, ИККИ МАНЗАРА

Киши доимо ҳаётда кимгадир суяниб яшайди. Қиз бола уйида ота-онасига, турмушга чиққандан кейин эса қайнонасига ўз дарду ҳасратлари, дилидаги гапларини тўкиб солади. Яхши қайноналар бундан асло хафа бўлмайдилар. Қувончлиси шундаки, у кишининг барча келинлари турмушларида учраган ҳар қандай қийинчиликларини қайноналари билан маслаҳатлашишади. келиннинг яхшисини ошириб, ёмонини яшириб, ҳамжиҳатликда яшайдилар. Азалдан шунга одатланганмиз.

Пойтахтимизда ўз келинлари билан иноқ умр кечираётган қайноналаримиз кўпчиликни ташкил этади. Масалан, Миробод туманидаги "Оқ уй" маҳалласида истиқомат қилувчи Моҳинисо аянинг 7 ўғли ва 7 келини бор. Шу боис ҳам у кишини баъзилар ярми ҳазил, ярми чин қилиб "Фармонбиби" деб чақиришади. Ая Моҳиниса ая ўғиллари ва ўз қизларидек бўлиб қолган келинларини доимо инсофли, диёнатли, иймон-эътиқодли ва ҳалол яшашга ўргатади. Ая 25 невара ва 4 эвара даврасида бахтиёр умр кечирмоқда. Мана шундай инсонларни ҳар қанча ардоқласанг, етти қават кўрпача устига ўтказиб хизматини қилсанг арзийди.

Аммо орамизда шундай қайноналар ҳам борки, уларнинг тутаётган йўлини кўриб ҳайрон қоласан киши. Ишхонамга бир дугонам кўз ёши тўкиб келди. Сабабини сўрасам, қайнонаси чиқиштирмаётган экан. У кишига эрининг нопок йўлга кираётганини айтса, унинг ёнини олиш ўрнига жаҳли чиқиб койиб берибди. Балки насиҳатлар қилар, йўл-йўриқлар кўрсатар деб, бир неча марта кўз ёш тўкканлари асло наф бермаган. Буни қарангки, ҳозирги кунда дугонам бир фарзанди билан кўчада сарсон бўлиб юрибди. Бу ҳам етмагандек, қайнонаси уй олиш мақсадида келиним ҳомиладор деб шифохонадаги аёллар маслаҳатхонасидан ёлғон маълумотнома олибди. Айни пайтда ноқонуний йўл билан уй олиш тараддудида экан. Ўғлини эса бошқа бир аёлга уйлантириш ниятида.

Афсуски, ҳаётимизда оз бўлсада ҳалоллик, покликни четлаб ўтиб, мана шундай йўл тутаётган инсонлар ҳам учраб турибди. Ёшларимизга йўл-йўриқ кўрсатиш, зарур бўлса ёрдам бериш катталарнинг бурчи эмасми, ахир? Қайноналар доимо келинларнинг суянчиғи ва юпанчиғи бўлиб келишган. Бу одатимиз ҳеч қачон унутилмаслигини истардим.

Азиза САЪДУЛЛАЕВА.

Зуҳра Мирзоҳидова 8 йилдирки, Тошкент автомобиль ва йўллар институтининг кутубхонасида ўқув котибаси бўлиб ишлайди. Касбининг сир-асрорларини чуқур билган ходима, ширинсухан инсон сифатида жамоадошлари, китобхонлар орасида катта ҳурмат қозонган.

СУРАТДА: Зуҳра Мирзоҳидова.

Козим Ўлмасов олган сурат.

Оламда яхшилар кўп

БУЮМЛАР ЭГАСИГА ҚАЙТАРИЛАДИ

Гулираъно уйига келди-ю, ҳужжатлар солинган ҳамёнини қаердадир унутганини билди.

— Топилмалар хизматига бориб кўринг, қизим, — маслаҳат берди қайнонаси, — зора бирорта инсофли, ҳалол одам шу ерга келтириб берган бўлса.

Орадан уч-тўрт кун ўтиб Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасмига қарашли топилмалар хизматига мурожаат қилган Гулираъно ҳужжатлари ва пули солинган ҳамёнини қайтариб олди.

— Гастрономда унутиб қолдирибсиз. Бундан буён эҳтиёт бўлинг, йўқотманг, — деди бўлим бошлиғи Доно Халилова унга нарсаларини қайтарар экан.

Гулираъно миннатдорчилик билдирди.

— Биздан ҳам кўра диёнатли одамларга раҳмат денг, — деди хизматхона ходими.

Маълум бўлишича, бир кунда бу ерга 150 дан ортиқ киши бирор буюмини йўқотгани ҳақида мурожаат қилиб келишади. Уларнинг кўпчилиги дўконлар, вокзал, таксида паришонхотирлик билан қолдириб кетишса, баъзилари жамоат транспортларида тушириб қўйишади. Йўқолган нарсалар, ҳужжатлар бир ой ичида топилади.

— Яқинда ҳузуримизга ота-бола кириб келишди, — эслайди Доно Халилова. — 110-ўрта мактабнинг 6-синф ўқувчиси Фаррух Исҳоқов отаси билан Бобур номидаги истироҳат боғидан бир даста калит топиб олибди. Шуни олиб келиб топширди. Яна бир мисол. Бир ойча аввал тошкентлик Ирина Юсупова бир фуқарони ўз машинасида айтилган манзилга олиб бориб қўйган. Аммо Буврабия Абдалимованинг паспорти ва пул солинган ҳамёни машинада қолиб кетган. Ҳалол, софдил Ирина Юсупова шу нарсаларни бизга келтириб берди.

Пойтахтимиздаги Тошкент давлат муаллимлар тайёрлаш институтининг шундоқ рўпарасида топилмалар хизмати борлигини кўпчилик билмаса керак. Шу боис келтириб берилган ҳужжатлар, турли хил ашёлар бу ерда ойлаб ётади. Эгаси чиқмагач, ҳужжатларни хат орқали керакли идораларга йўллашади. Бошқа буюмларга эса топилгани ҳақида хат жўнатилади. Агар олти ой ичида эгаси топилмаса махсус комиссия тузилиб, арзонлаштирилган дўконларга топширилади. Турли топилмаларни сақлаш муддати турлича. Ҳужжатларни бир ой, буюмлар эса 6 ой атрофида ушлаб турилади.

Хайрли ишларни бажараётган топилмалар хизмати одамларнинг жонига оро кирмоқда. Бувимнинг бир насиҳатларини тез-тез эслаб тураман. "Бировнинг ерда тушиб ётган нарсасини сира олманглар, — дердилар у киши. — Мабодо, пул ёки буюм топиб олсанглар уч марта баланд овозда: "Бу кимники?" деб сўраш керак. Мабодо эгаси чиқмаган тақдирда ҳам бир четга қўйиб кетинглар".

Биз азалдан, ана шундай яшашга одатланганмиз. Ҳозир ҳам ҳалол, виждонан турмуш кечиришга ҳаракат қилаяпмиз. Топилган нарсалар эса аввалгидан фарқли ўлароқ, эгасига топилмалар хизмати орқали қайтарилаяпти...

Дилдора ОРИПОВА.

АСКАРЛАРГА НАШРИЁТ СОВҒАСИ

Республикамиз ўз мустақиллигининг уч йиллигини нишонлашга қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Шу муносабат билан нашриётларда турли-туман китоблар, плакатлар, қутлов ва табрикномалар тайёрланмоқда. Ушбу қутлуғ айёмга "Ўзбекистон" нашриёти кўплаб босма маҳсулотлари етказиб бериш билан бирга ибратли тадбирларни ҳам ташкил этаяпти.

Яқинда нашриёт ходимлари ҳарбий қисмлардан бирида бўлиб, шу йил чоп этилган китоблардан бир туркумини совға қилишди. Аскарлар Президентимиз Ислом Каримовнинг "Биздан озод ва обод Ватан қолсин", "Иқтисодий ислоҳот масъулияти", "Йўлимиз мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли" асарларини, "Ўзбекистон Конституцияси", "Ўзбекистон Республикаси: фармонлар ва қарорлар" тўпламини илиқ қарши олдилар.

Раззоқ ЖАББОРОВ.

Лотин алифбоси сабоқлари

БАЖОНИДИЛ ЎРГАНИШЯПТИ

Маълумки, республикамизда лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш бўйича муайян ишлар бошлаб юборилди. Биз Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг директори Луиза Ориповага бир неча савол билан мурожаат этдик.

— Луиза Набиевна, яқинда республикамиз ҳукумати томонидан лотин алифбосини ҳаётга тадбиқ этиш бўйича кенг кўламдаги дастур тақдим этилди. Бу муҳим жараён сизларда қандай кечаяпти?

— Ҳукуматимиз дастури республикамиз ҳаётида катта аҳамиятга эга бўлиб, олдимизга катта вазифаларни қўйди. Шуни алоҳида айтиб ўтиш зарурки, лотин алифбоси бўйича дастлаб иш бошлаганимизда бизда қўлланма ва услубий тавсиялар деярли йўқ эди. Саъй-ҳаракатлар туфайли ўтган йили институтимиз ва Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси ходимлари учун 30 соатлик ўқув режаси асосида машғулотлар ўтказдик. Эндиликда лотин алифбоси бўйича махсус курслар ташкил этилди. Бу курсларда бошланғич синф ўқитувчилари, рус ва ўзбек тилидаги мактаблардаги ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчилари билан бир қаторда мактаб директорлари ва ташкилотлари сабоқ олдилар.

Маълумки, ҳукумат дастури бўйича 1995 йилнинг 1 сентябрида бошланғич синф ўқувчилари барча ўқув фанлари бўйича, юқори ва қуйи синф ўқувчилари эса мактаб ихтиёридаги берилган соатлар ҳисобига лотин ёзуви бўйича машғулотлар ўтказилиши режалаштирилган. Биз эътиборимизни мана шу вазифани муваффақиятли бажаришга қаратаяпмиз.

— Ҳозирги кунгача қандай ютуқлар қўлга киритилди?

— Даставвал, малака оширишга келаётган ўқитувчиларга лотин алифбосини ўргатишни бошладик. Шу йилнинг ярим йилида 612 нафар ўқитувчига махсус гувоҳномалар бердик. Таълим беришга олий ўқув юртларининг етакчи мутахассислари ва олимлар жалб этилганини айтиб ўтиш лозим. Айниқса, Тошкент Давлат университети филология факультети профессори Абдуғани Алиев ва бошқа домлалар яқиндан ёрдам беришди. Тингловчиларимиз ўзлари ишлашган мактабларда лотин алифбоси бўйича турли хил тўгарак ва курслар очишларига келишиб олдик.

— Шаҳримиздаги корхона, ташкилотлар томонидан лотин алифбосини ўрганиш истаги борлигини билдиришса сизларда ўқитиш имконияти борми?

— Ўқув кенгашимиз бу масалани ҳам кўриб чиқди. Агар лотин алифбосини мустақил ўрганувчи жамоалар ўз истаклари ҳақида бизга мурожаат этишса, улар билан келишилган ҳолда ўз мутахассисларимизни жалб этамиз.

Дилдора ҲАКИМОВА.

ҚУШЛАРНИНГ баъзи бир турлари, шунингдек судралиб юрувчилар қор уюмидан пайдо бўлган кавакларга кириб, бир неча кеча-кундуз жон сақлаши мумкинлигини биласизми? Бунинг сири шундаки, қор иссиқликни ёмон ўтказади, шунинг учун ҳам қаттол совуқларда қор қатлами ҳайвонларни музлаб қолишдан сақлайди. Нима учун совуқ кунлари ишлаб терлаган отларнинг устига иссиқ тўн ёки палос ёпадилар? Бунинг сабаби — ўта терлаган от кучли буғланиш ҳисобига кўп иссиқлик йўқотади, бу эса унинг шамоллаб қолишига олиб келади, акс ҳолда от ҳалок бўлиши мумкин.

Жазирама иссиқ кунлари қушларнинг ҳурпайган қанотлари кўтарилган бўлади, бундай пашшаларни ўзига жалб қилади.

Қирчумолиларнинг ини қуш қаноти шаклида бўлиб, унинг юзаси аниқ равишда шарқ ва ғарб томонга қараган бўлади. Бунинг сабаби шундаки, ана шундай шаклга эга бўлган чумоли ини пешин чоғида кам миқдорда қуёш иссиқлигини ютади. Перламутровка номли капалак танасининг мўътадил ҳарорати 32-35 даража атрофида бўлади. Қуёшли кунда капалак ана шу ҳарорат даражасини ўзгартирмасдан ушлаб туради. Хўш, ҳашарот бунга қандай эришади? Капалак ўз тана ҳароратини бир хил сақлаб туришида унинг қанотлари ёрдам берар экан. Қанотларга қуёш нурининг кўп тушиши нурнинг қанотга нисбатан перпендикуляр

Табиатнинг қизиқ табиати

ИССИҚҚОНЛИ ЖОНИВОРЛАР

манзарани хонаки товуқлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Бошқа иссиққонли ҳайвонларга қараганда қушларда иссиқ кунлари кўл келадиган буғланиш жараёни юз бермайди, чунки уларнинг териси қуруқ ва тиғиз патлардан иборат. Балиқларнинг айрим турларини тирик электростанциялар деб аташ мумкин. Хўш, уларда ишлаб чиқариладиган ток кучи қандай? Энг машҳур электр балиқларидан угор, скат ва лаққа балиқ ҳисобланади. Уларнинг электр қувватини тўплайдиган махсус аъзолари бўлади.

Ёзнинг иссиқ кунларида шундай ҳодисани кузатиш мумкин: истироҳат боғида сайр қилиб юрган баъзи бир кишиларнинг тепасида пашшалар галаси учиб юради, бошқа бировлар боши устида эса улар кўринмайди. Ҳар бир инсоннинг ўзига хос томонларидан бири шундаки, у ўзидан иссиқлик нури тарқатади, шунинг учун ҳам баъзи бировлар юқумли касалликка чалинмайдилар. Кана, пашша ва бошқа ҳашаротлар чақишига мойил кишилар ҳам бор. Ўзидан кўп иссиқлик чиқарадиган ана шундай одамлар кўп сонли турган пайтида содир бўлади, жонивор ҳарорати 35 даражага етганда капалак ўз қанотининг қуёшга нисбатан ҳолатини ўзгартиради.

Чаёнларнинг ўзини ўзи ўлдириши ҳақида кўп эшитганмиз, одатда бундай ҳодисани асослаб бериш учун қуйидагича тажриба ўтказиш мумкин. Ёниб турган кўмир чўғи айлана қилиб териб чиқилади ва унинг ўртасига чаённи қўйиб юборилади. Оташ ҳалқасидан чиқиб кетишга бир неча бор муваффақиятсиз уринишдан сўнг жон талвасасига тушган чаён дум учидаги заҳарли найзасини ўз баданига санчади-да тил тортмай ҳалок бўлармиш. Олимларнинг олиб борган тажрибаларидан шу нарса аниқландики, чаённинг заҳарли ниши унинг устидаги косачасини тешиб ўтолмайди. Бундан ташқари барча заҳарли ҳайвонлар сингари чаёнларда ҳам ўз заҳарига қарши иммунитет борлиги аниқланди. Аслини олганда чаён оташ ҳалқасига тушгач аланга таъсиридан ҳалок бўлади.

Яхё ДАВЛАТОВ,
биология фанлари доктори.

Бу — қизиқ

ТУҒИЛМАГАН ЭГИЗАКЛАР

•Ярославль шаҳридаги касалхоналарнинг бирига келтирилган 55 ёшли Наталья Михайловна деган аёл юраги қаттиқ оғришидан шикоят қилган. Шифокорлар беморни рентгенга тушириб текширишганда юраги тўғрисида шиш борлигини ва унинг юрак-қон томирларининг қисишини аниқлашган. Кейинчалик ўша шишни текширишганда унинг норасида эканлиги аниқланган. Маълум бўлишича, у эгизакнинг бири экан. Операция қилиш жараёнида бу тахмин тасдиқланган. Кўкрак қафасида 25 йил сақланган эгизакнинг бири олиб ташлангач, аёлнинг соғлиги яхшилана бошлаган.

•Манила шаҳрида ошқозони қаттиқ оғриган бемор касалхонага келтирилади. Шифокорлар бу ёши ўтган аёлнинг кўкраги тагида бола эмбриони борлигини аниқлаб, уни жарроҳлик йўли билан олиб ташлашган. Кўкрак қафасида узоқ муддат сақлаб юрган эгизакнинг оёқ-қўлларининг тирноқлари ўсиб кетган экан.

Онасининг бўйида бир вақтлар бино бўлган эгизаклар ғаройиб бир сабаблар билан бир-бирини "ютган"га ўхшайди.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ
таржимаси.

Шундай хизмат бор

ДОВЮРАКЛАР ИШЛАШАДИ

XX асрнинг бошларигача кўмир қазиб чиқарадиган мамлакатларда кончиларнинг ҳалок бўлишига олиб келган ўнлаб фалокатлар содир бўлган. Тегишли чора-тадбирлар кўрилмаганлиги сабабли Буюк Британиянинг "Жейкс" номли кўмир конида метан гази портлаб 361 киши, Франциядаги "Курьер" конида кўмир чанги портлашидан 1230 киши, Америка Қўшма Штатларидаги "Йоланд" ҳамда "Иермонткулкомпани" конларида юз берган фалокат натижасида 900 киши ҳалок бўлган.

Ўша вақтларда Франция, Буюк Британия, Германия каби давлатларда конлардаги портлаш ва ёнғинлар оқибатида ажралиб чиқадиган заҳарли ва бўғувчи газлардан ҳимоя қилувчи махсус нафас олиш мосламалари, аппаратлар яратишга киришганлар.

Россиядаги конларда ҳам содир бўлиб турган фалокатларнинг олдини олиш ҳамда одамларни қутқариш мақсадида қутқарувчилар артеллари пайдо бўла бошлаган. Биринчи қутқарувчиларнинг махсус асбоб-ускуналари, аппаратлари бўлмаса ҳам, жасорат кўрсатиб юксак интизом ва бирдамлик билан қийин вазиятда ишчиларни қутқаришган. Кейинчалик Россияда кўзга кўринган олимлар тоғ саноатида қутқарувчилар хизматини ташкил этиш зарурлиги ҳақида фикрлар билдира бошлаганлар. Шу тариқа 1907 йилда Россиянинг биринчи тоғ қурувчилар станцияси иш бошлаган.

Кейинчалик Конда хатардан қутқарувчилар хизмати ташкил этилган. Ўрта Осиёдаги конларда ҳам 1929 йилда ана шундай қутқарувчилар хизмати пайдо бўлди.

Конда хатардан қутқарувчилар хизматини янада ривожлантириш, топширилган вазифаларни юқори савияда ва ҳамжиҳатлик билан бажарилишини таъминлаш мақсадида 1934 йилда қутқарувчилар хизмати ҳарбийлаштирилган.

Бугунги кунда Ўзбекистон Республикаси саноат ва кончиликдаги ишларни бехатар олиб борилишини назорат қилиш давлат комитети Конда хатардан қутқарувчи ҳарбийлаштирилган қисмлар кўмир, руда шахталари, очиқ конлар, бойитиш ва брикетлаш фабрикалари, шунингдек, кон ишлари олиб борувчи ёки ер ости иншоотлари, ковланаётган конлардан фойдаланувчи бошқа корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда хатардан қутқариш хизматини олиб боради. Бу қисмлар тўсатдан содир бўлган авариялар пайтида кишиларни қутқариш ва эвакуация қилиш, жароҳат олганларга бевосита иш жойида ёки эвакуация пайтида тиббий ёрдам кўрсатиш, ёнғинларни ўчириш, фалокат оқибатларини бартараф этиш ишларини бажаради. Бизнинг соҳамизда фақат довюрак, фидойи кишиларгина ишлай оладилар, — деди Конда хатардан қутқарувчилар хизматининг бошлиғи Муроджон Абдубоев, — Чунки офатга қарши кўкрак кериб бориш зарур. Керак бўлса бир неча минг метрлаб ер остига тушиб қутқарув ишлари олиб борилади. Марказимиз Тошкентда жойлашган бўлса-да, Самарқанд, Наманган, Ангрен ва бошқа вилоят ҳамда шаҳарлардаги конларни назорат қиламиз.

Взводларимиз доим ёрдам беришга шай туришади.

Ходимларимиз вақти-вақти билан Украинанинг Донецк шаҳридаги ўқув курсида ўз малакаларини ошириб қайтадилар.

Ойшахон ҚУРБОНОВА.

• **СУРАТЛАРДА: Конда хатардан қутқарувчилар хизмати ҳаётидан лавҳа.**

"02" хабар беради

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

•25 июль куни эрта тонг, соат 5 дан 20 дақиқа ўтганида Мирзо Улуғбек тумани Яланғоч даҳасидаги уйларнинг бирига номаълум киши кўча томонга қараган деразасидан кириб, хонадон ичидаги қимматбаҳо буюмларни олиб кетмоқчи бўлиб турганида шаҳар Ички ишлар бошқармасининг марказлаштирилган қўриқлаш хизмати ходимлари томонидан қўлга олинди. Дастлабки маълумотларга кўра, ўғрилик қилмоқчи бўлганлар "Ўзбеккабель" ишлаб чиқариш бирлашмасининг котибаси, 1967 йилда туғилган Н. П. ва ҳеч қаерда ишининг тайини бўлмаган 1977 йилда туғилган С. Н. бўлиб, улар устидан тергов ишлари олиб борилмоқда.

•Яна шу куни тунги тадбир ўтказилаётган вақтда 15 грамм гиёванд модда билан "Ўзбеккабель" корхонасининг ишчиси Ш. С. жиноят-қидирув хизмати ходимлари томонидан қўлга олинди. Дастлабки маълумотларга қараганда гиёванд модда марихуана бўлиб чиқди. Қонунбузарлар устидан дастлабки тергов ишлари бошлаб юборилди.

•26 июль куни соат 18 дан 30 дақиқа ўтганида номаълум киши Тошкент трактор заводи даҳасида ишлайдиган "Миллий таомлар" қаҳвахонаси ходимини пичоқ ва газ баллони билан қўрқитиб, кундалик даромадини олиб кетмоқчи бўлиб турганида ҳудуд нозирлари Мардиев ва Иноғомовлар томонидан жиноят устида қўлга олинди. Босқинчиликни касб қилиб олган кимса Тошкент трактор заводининг чилангари, 1954 йилда туғилган В. Ш. бўлиб чиқди.

•27 июль куни соат 13 дан 20 дақиқа ўтганида номаълум киши наманганлик Эгамбердиеванинг сумкасидан 2 минг 200 сўм пул солинган ҳамёнини олиб қўйишганлиги ҳақида шу ердаги патруль-пост хизмати милиционерларига мурожаат қилди. Милиция старшинаси Жумаев ва Жумамуродовларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли конибодомлик 1966 йилда туғилган М. С. ашёвий далил билан қўлга олинди. Ўғирланган пул эгасига қайтариб берилди.

•Яна шу куни Юнусобод тумани, Юнусобод даҳасидаги 10-уй хонадонларидан бирига ташқи айвон орқали кириб хонадондаги 4 та биллур идиш ва стол соатини олиб кетишганлиги ҳақида туман ички ишлар бошқармасига хабар берилди. Ушбу жиноятни очиш учун тезкор гуруҳ тузилиб, қисқа вақт ичида Украинанинг Сумск вилоятидан келган, ҳеч қаерда ишламайдиган, 1961 йилда туғилган Р. В. қўлга олинди. Ўғирланган биллур идишлар ва стол соати ашёвий далил сифатида олинди.

•28 июль куни соат 12 дан 20 дақиқа ўтганида метронинг М. Горький бекатидаги Мирзо Улуғбек тумани ички ишлар бошқармасининг жиноят-қидирув бўлими ходимлари томонидан Тошкент трактор заводи чилангари, 1963 йилда туғилган В. Д. 30 дона кичик калибрли милтиқ патрони билан қўлга олинди.

•Шу куни соат 18 дан 40 дақиқа ўтганида Юнусобод даҳасининг 11-мавзесидаги уйларнинг бирида истиқомат қилувчи, ҳеч қаерда ишламайдиган, 1947 йилда туғилган Л. М. ўз хонадонини фоҳишахонага айлантириб, мўмай пул ишлаш йўлида ижарага бераётганида қўлга олинди.

•29 июль куни Марказий универсал дўконининг савдо залидан хизмат телефонини ўғирламоқчи бўлган "Ҳосилот" кичик корхонасининг ишчиси, 1968 йилда туғилган А. Ч. қўриқлаш хизмати милиционери томонидан қўлга олинди. Телефон аппарати ўз ўрнига ўрнатиб қўйилди. Ўғри устидан дастлабки тергов ишлари олиб борилмоқда.

•Яна шу куни Мирobод туманида жойлашган Навоий номидаги Катта театр биноси олдида жойлашган фавворада еши анчага бориб қолганига қарамай чўмилаётган фуқарога танбеҳ берган милиция катта лейтенанти Муротовга ҳеч қаерд бирор бир фойдали иш билан шуғулланмай юрган, 1948 йилда ту илган В. К. сувдан чиқиб, қўлида беркитиб турган пичоғи билан ташланди. Милиция катта лейтенанти беҳосдан урилган пичоқ зарбига қарши "самбо" усулини қўллашига қарамай унинг елка қисмига пичоқ тегиб тилиб юборди. Ўзини ўнглаб олган тартиб посбони иккинчи бор "самбо" усулини қўллаб безорини ерга йиқитиб, қўлидаги ўткир тиғли пичоқни олди ва уни милиция бўлимига топширди. Милиция катта лейтенантига тез тиббий ёрдам кўрсатилди ва у ҳозир ўз хизматини давом эттирмоқда.

•31 июль куни соат 21 дан 10 дақиқа ўтганида Чорсу даҳаси яқинидаги Асадулла Хўжаев кўчасида У. Эрсалиев бошқариб бораётган шахсий ВАЗ-2106 русумли, давлат рақами Р. 55-17 ТН бўлган автомобиль, ГАЗ-2411 русумли, давлат рақами Ю 62-49 ТН бўлган фуқаро Абдураҳимов бошқарувидаги автоулов билан тўқнашиб кетди. Натижада ГАЗ—2411 русумидаги автомобиль кўчани кесиб ўтаётган ўқувчи қизни уриб юборди. Оғир тан жароҳати олган қизча касалхонада оламдан кўз юмди. Шунингдек, Абдураҳимов бошқараётган автомобилдаги икки йўловчи тан жароҳати олиб касалхонага етказилдилар. Йўл ҳаракати қоидасини қўпол равишда бузиб транспорт ҳодисасига сабабчи бўлган Эрсалиев жабрланувчиларга ёрдам бериб айбини енгиллатиш ўрнига ҳодиса содир этилган жойдан қочиб кетди. У қилган ҳатти-ҳаракати учун қонун олдида жавоб бериши аниқ.

•30 июль куни Чилонзор туманининг Чилонзор-3 мавзесида соат кундузги 12 ларда фуқаро Таталовага куч ишлатиб уни қўрқитиб 10 минг сўм-купонини тортиб олмоқчи бўлган ҳеч қаерда ишламайдиган, 1976 йилда туғилган Г. Б. туман жиноят қидирув бўлими ходимлари томонидан қўлга олинди. Талончи устидан дастлабки тергов ишлари олиб борилмоқда.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг матбуот хизмати.

Бош муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ

Аҳоли, корхона, ташкилот ва муассасаларнинг раҳбарлари диққатига!

1994 йил 1 июлдан бошлаб қабул қилинган почта жўнатмаларининг айрим турларини юбориш бўйича тарифларни маълум қиламиз.

(сўм хисобида)

	Ўзбекистон ҳудудида	Марказий Осиё, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон		Россия, Беларусь, Молдова, Арманистон, Грузия, Озарбайжон		Украина	
		темир йўл транспорти	ҳаво йўли транспорти	темир йўл транспорти	ҳаво йўли транспорти	темир йўл транспорти	ҳаво йўли транспорти
Посилкалар							
1 кг. гача вазнда		2,0	2,8	29,00	34,40	72,50	86,00
1 дан 3 кг. гача		5,6	7,4	39,20	50,60	98,00	126,50
3 дан 5 кг. гача		10,2	23,8	50,60	76,80	126,50	192,00
5 дан 10 кг. гача		19,0	36,8	68,40	108,80	171,00	272,00
Кичик пакетлар 100 гр. гача		1,20	1,60	1,20	1,60	1,20	1,60
Оддий бандероллар 20 гр. гача	0,60	0,60	0,80	0,60	0,80	0,60	0,80
Оддий хатлар 20 гр. гача	0,075	0,40	0,80	0,40	0,80	0,40	0,80
Буюртма хатлар 20 гр. гача	0,15	0,80	1,20	0,80	1,20	0,80	1,20
Почта карточкалари							
Оддий	0,075	0,20	0,40	0,20	0,40	0,20	0,40
Буюртмали	0,15	0,40	0,80	0,40	0,80	0,40	0,80
Конверт баҳоси	0,10						
Карточка баҳоси	0,10						

ЭСЛАТМА: 1. Хатлар ва почта карточкалари учун кўрсатилган тарифлар уларни узоқ хорижий мамлакатларга юборишга ҳам тааллуқлидир.
2. Хизмат кўрсатишнинг барча турлари бўйича батафсил тарифларни, шу жумладан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига тегишлиларини ҳам алоқа бўлимларидан олишингиз мумкин.
3. Почта жўнатмаларини қабул қилишда тарифлар тўлиқ тийин билан ҳисобланади.
4. Ёзма хат-хабарларни жўнатиш ҳақини маркалаш машинаси орқали тўловчи корхона, муассаса ва ташкилотлар тарифларни тўлиқ тийин ҳисобида олиш керак.

"ТОШКЕНТ ПОЧТАСИ" Давлат ишлаб чиқариш корхонаси.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ТЕХНИК ЛИЦЕЙИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЯШОВЧИ ЎҒИЛ БОЛАЛАРНИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КОМПЬЮТЕРЧИ, ЭЛЕКТРОН АППАРАТЧИ, ЭЛЕКТРЧИ, МАЪДАН ВА ПЛАСТМАССА МАТЕРИАЛЛАРИНИ ҚАЙТАДАН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОНСТРУКТОРИ, ПАРДОЗЛОВЧИ, БЕЗОВЧИ, МЕБЕЛЧИ-ДУРАДГОР.

ЛИЦЕЙГА 9 СИНФНИ БИТИРГАН, ЎРТАЧА БАҲОСИ "4" ВА "5" БЎЛГАН ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ДАРСЛАР ИНГЛИЗ, ТУРК, ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқувчилар ўқиш давомида 4 маҳал иссиқ овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Лицей қошида спорт, нафис санъат ва техник тўгараклар бор.

Лицейни битирган ўқувчилар ўз хоҳишига биноан мутахассислиги бўйича ишга жойлашиш ёки олий ўқув юртларида ўқишни давом эттиришлари мумкин.

Имтиҳон 1994 йил 17 август соат 9.00 да.

Керак бўладиган ҳужжатлар: ариза, 2 фотосурат /3х4/. Ариза формалари техник лицейидан олинади.

Лицей манзили: Тошкент шаҳри, Ҳамза тумани, Оқдарё кўчаси, 122-уй, Тошкент техник лицейи /26, 15, 161-автобусларнинг "Жамила" дўкони бекати, 55, 52, 37, 68-автобусларнинг "Ёғ-мой комбинати" бекатлари/.

Телефонлар: 93-00-09, 91-33-94.

Ўзбекистон Давлат газлаштириш лойиҳа-қидирув институти "ЎЗГАЗЛОЙИҲА"

қуйидаги мутахассисларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Шаҳар, қишлоқ аҳолиси яшаш жойларини газлаштириш ва иссиқлик билан таъминлаш бўйича лойиҳа ишларини биладиган I, II тоифали муҳандислар. Иссиқлик ва шамоллатиш газ технологияси бўйича илмгоҳни битирганлар ҳам таклиф қилинади.

Илмгоҳни битиргандан кейин 2-3 йил ишлаган бўлиши шарт (ўз соҳаси бўйича).

Мурожаат учун манзил: 700020—Тошкент шаҳар, Беруний кўчаси, 83-уй.

Расмийлаштириш бўлимининг телефони 42-44-50.

Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармасида "ИШОНЧ ТЕЛЕФОНИ"

ташкил этилган.

Ишонч телефони рақами 33-61-25.

Сиз "Ишонч телефони" орқали солиқлар тўғрисидаги янгиликлар, ўзгартиришлар ва ўзингизни қизиқтирган саволларга жавоб олишингиз мумкин..

«СУВСОЗ» ТРЕСТИ ЎЗ АБОНЕНТЛАРИГА

1994 ЙИЛ 1 ИЮНДАН БОШЛАБ ҚЎШИЛГАН ҚИЙМАТ СОЛИҒИ (20 ФОИЗ) НИ ҲИСОБГА ОЛГАН ҲОЛДА ЖОРИЙ ЭТИЛГАН ЯНГИ НАРХЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 16 июндаги "Ўзбекистон Республикасининг миллий валютасини муомалага киритиш тўғрисида"ги Қарорига мувофиқ 1994 йил 1 июлдан бошлаб сувдан фойдаланганлик ва шаҳар канализацияси хизматлари учун қуйидаги нархлар жорий этилади:

Сувқувур суви (1 куб метр учун)
—аҳоли (белгиланган нарх) —2 тийин
—гуруҳий сувқувур—2 тийин
—бюджет ташкилотлари—10 тийин
—коммунал-маиший хўжалик ҳисобидаги корхона—20 тийин
—саноат, транспорт, қурилиш ва ҳоказолар—28 тийин.
Оқизиб юбориладиган суюқлик (1 куб метр учун)
—аҳоли (белгиланган нарх)—1,5 тийин
—бюджет ташкилотлари—5 тийин
—коммунал-маиший хўжалик ҳисобидаги корхоналар—10 тийин
—саноат, транспорт, қурилиш ва ҳоказолар — 16 тийин.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ ГЕОДЕЗИЯ ВА КАРТОГРАФИЯ БОШҚАРМАСИ

ТОШКЕНТ ГЕОДЕЗИЯ ВА КАРТОГРАФИЯ ТЕХНИКУМИ

1994-1995 ўқув йилига
кундузги бўлимга қуйидаги мутахассислик бўйича:
КАРТОГРАФИЯ—9-йиллик маълумот билан
—АЭРОФОТОГЕОДЕЗИЯ, КАРТОГРАФИЯ, АМАЛИЙ ГЕОДЕЗИЯ—11 йиллик маълумот билан
ЎҚУВЧИЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРАДИ.
Ўқиш муддати: 9 йиллик маълумот билан—3 йилу 6 ой.
11-йиллик маълумот билан—2 йилу 6 ой.
Аризалар 15 августгача қабул қилинади.
Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.
Кириш имтиҳонлари: математика (оғзаки), ўзбек ёки рус тили (диктант).
Ўқиш рус тилида олиб борилади.
Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилишингиз мумкин: Тошкент шаҳри, 125-почта бўлими, академик Х. Абдуллаев кўчаси, 82-уй. Транспорт: 6, 13, 22-трамвайлар; 9, 18-троллейбуслар; 17-автобусларнинг "Маданият олийгоҳи" бекати.
Телефон 60-17-41.

ХУСУСИЙ ЭЪЛОН

Космонавтлар шох кўчасида 3 хонали квартира сотилади. Тел. 56-31-24.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги шаҳар ҳокимлиги котибиятининг бошлиғи Ҳ. Бахтиёровга онаси

Шарофат ая КАРИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Тошкент оқшоми

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.